Diagnoza ekonomii społecznej w województwie mazowieckim PLUS

Materiał dla Mazowieckiego Komitetu Rozwoju Ekonomii Społecznej
i Zespołu ds. opracowania nowego Planu Rozwoju Ekonomii Społecznej na Mazowszu na lata 2021-2030

KOORDYNACJA EKONOMII SPOŁECZNEJ na Mazowszu

MAZOWIECKIE CENTRUM POLITYKI SPOŁECZNEJ

Mazowsze. serce Polski

Piątek trzynastego grudnia 2019 r.
Warszawa

Na dzisiaj

Do zrobienia na dzisiaj?

- ☐ Omówić zgłoszone uwagi
- ☐ Omówić dotychczasowy zakres diagnozy
- ☐ Przedyskutować wnioski i rozważania w danych elementach diagnozy
- ☐ Zapoznać się z innymi dokumentami strategicznymi, wpływającymi na Nasze działania.

Co chcemy osiągnąć?

- ☐ „Przyklepać” zakres diagnozy
- ☐ Omówić i umiejscowić się planem ES wśród innych dokumentów + ustalić wspólny front
- ☐ Omówić problemy sektora, z których mają wynikać cele i działania
- ☐ Wstęp do SWOT

Zgłoszone uwagi do diagnozy

Slajd 5	Liczba PES „Przepływy” • „stabilna liczba PES” – czy to rokuje pozytywnie na przyszłość czy wręcz przeciwnie • „wzrost liczby CIS (…) ale mimo wszystko mało CIS „ - obecnie funkcjonuje 5 CIS , wzrostu raczej od VIII 2018 nie zanotowano, wręcz przeciwnie spadek. W latach wcześniejszych było ich więcej (patrząc na wykres w prezentacji) • W części do rozważenia: problemem pozostaje raczej zmniejszająca się liczba CIS, ZAZ, a nie tylko brak powstawania nowych w/w podmiotów • Uwaga ogólna: należy przeanalizować dane szczególnie dla NUTS 2 (Warszawski stołeczny i Mazowiecki Regionalny), jak również dla NUTS 3.	• Do rozważenia. • Liczba CIS we wcześniejszych latach zawierała podmioty nieaktywne. • Liczba CIS i ZAZ rzeczywiście działających rośnie. • Zgoda. Dane będą zestawione w oparciu o obie typologie.
Slajd 6	Wsparcie OWES • brak oznaczenia skrótu „UW” w części „zastosowane skróty” • Uwaga ogólna: NUTS 2 (Warszawski stołeczny i Mazowiecki Regionalny) i NUTS 3.	• Powinno być UE, dodano. • Zgoda. Dane będą zestawione w oparciu o obie typologie.
Slajd 8	Biznes vs. ES • Na mapie pojawił się błąd i dotyczy powiatu nowodworskiego, który zgodnie z nowym podziałem statystycznym - obowiązującym od 2018 r. przynależy do podregionu warszawskiego zachodniego. Kolorem zielonym zaznaczone zostały powiaty podregionu warszawskiego wschodniego. • Sugeruje się ponadto umieścić mydełka z nazwami podregionów zgodnie z zajmowanymi obszarami, np. podregion warszawski wschodni został umieszczony na powiecie garwolińskim , który przynależy do podregionu siedleckiego.	• Poprawiono. • Poprawiono.
Slajd 10	Ludność • Został zatytułowany Ludzie ES. Sugeruje się zmienić nazwę jako Kapitał ludzki ES (lub uwarunkowania społeczno-ekonomiczne) • Proponuje się obok wspomnianego współczynnika obciążenia demograficznego pokazać współczynnik starości demograficznej tj. relację liczby osób w starszym wieku (65 lat i więcej) do ogólnej liczby ludności.	• Poprawiono. • Wskaźnik do wprowadzenia. Uzupełniono w tabeli excel i w prezentacji.
-	• Główna uwaga dotycząca ujęcia załączonego materiału zgodnie z nowym podziałem statystycznym Mazowsza tj. na Mazowsze regionalne oraz region Warszawski Stołeczny. • Do rozważenia wariant z nowym podziałem Mazowsza.	• Zgoda. Dane będą zestawione w oparciu o obie typologie. • Do rozważenia.

Podział statystyczny Mazowsza

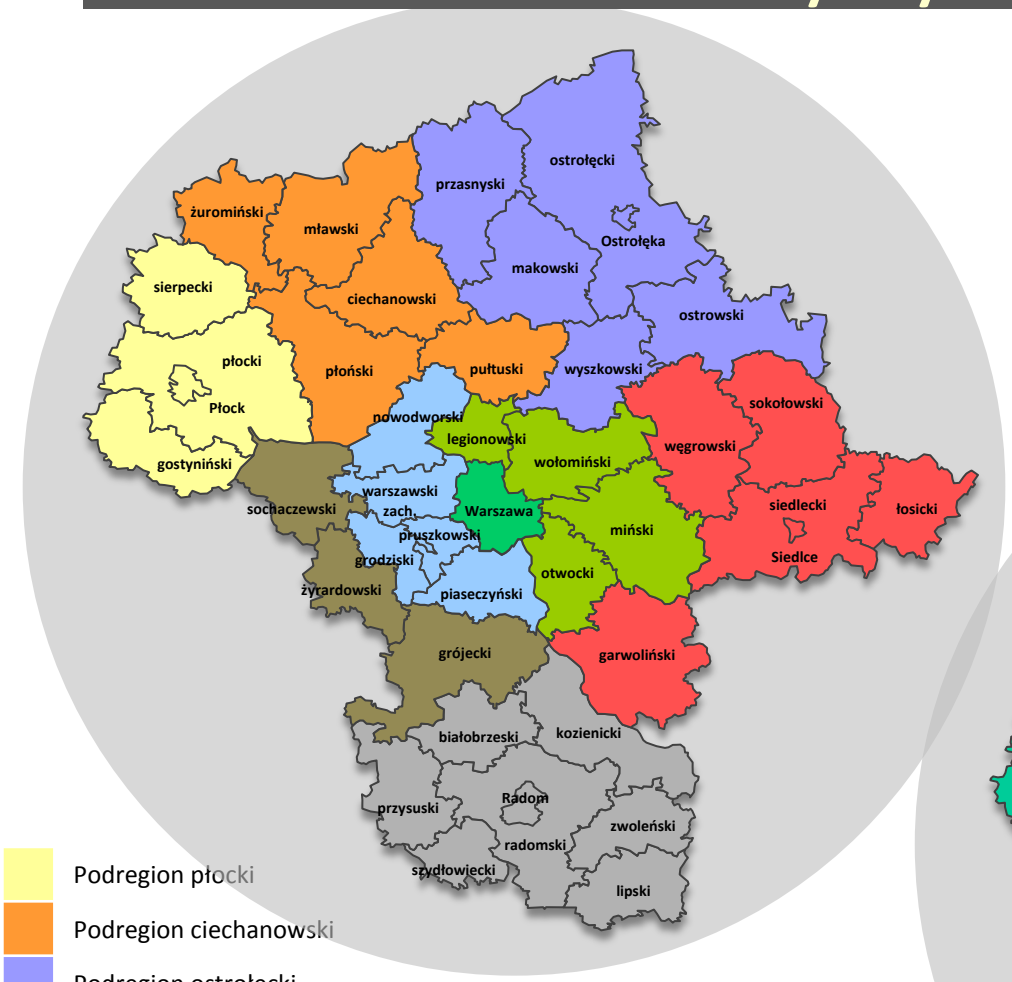

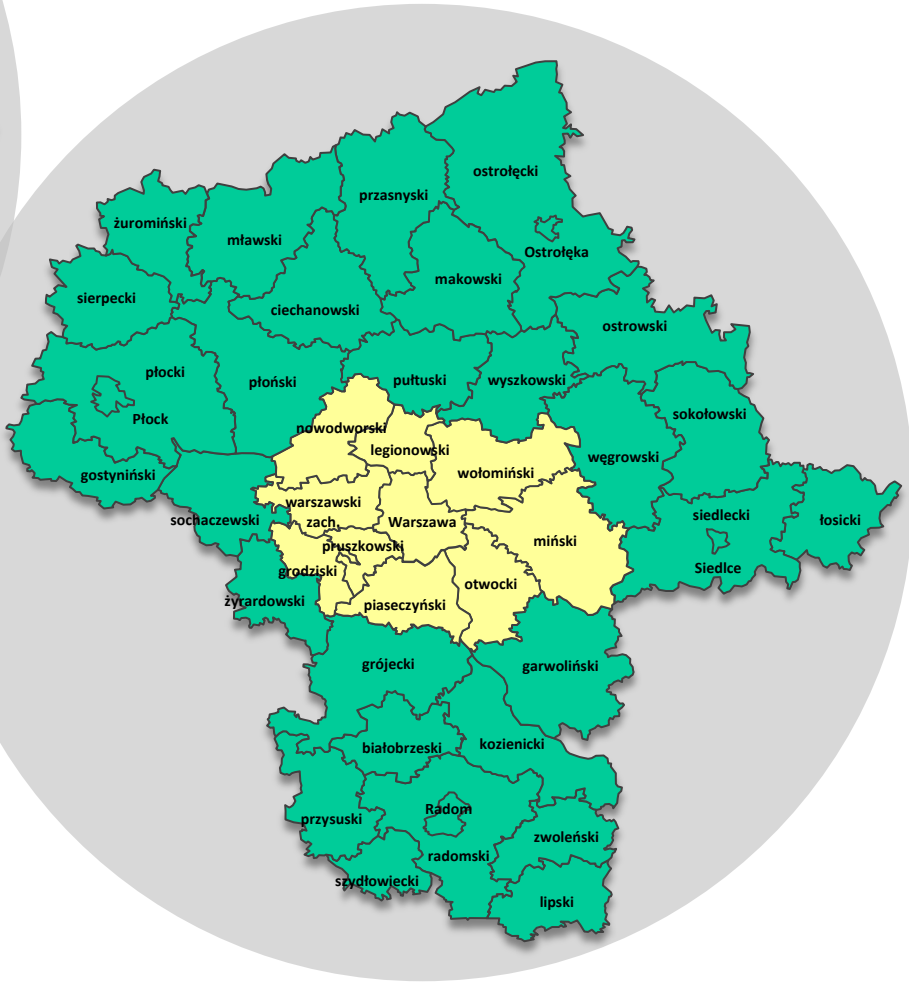

Warszawski stołeczny

Mazowiecki regionalny

- Podregion płocki
- Podregion ciechanowski
- Podregion ostrołęcki
- Podregion warszawski zachodni
- Podregion m. st. Warszawy
- Podregion warszawski wschodni
- Podregion siedlecki
- Podregion radomski
- Podregion żyrardowski

Układ **prezentacji / diagnozy**

I. Sektor ES i jego otoczenie

- Liczba PES i ich rozkład w czasie
  - CIS
  - KIS
  - SP. I.
  - SP. PR.
  - SP. S.
  - SP. Z O.O.
  - WTZ
  - ZAZ
  - Koła gospodyń wiejskich
  - ZPCh
  - PS
  - NGO z listy PS
- Wsparcie OWES
- Wsparcie JST, PUP

II. Kapitał ludzki ES

- osoby bezrobotne, w tym długotrwale;
- absolwenci centrum integracji społecznej lub klubu integracji społecznej;
- osoby z niepełnosprawnością;
- osoby do 30. roku życia oraz po ukończeniu 50. roku życia, posiadających status osób poszukujących pracy, bez zatrudnienia;
- osoby poszukujące pracy niepozostające w zatrudnieniu lub niewykonujących innej pracy zarobkowej;
- osoby usamodzielniane po pieczy zastępczej;
- osoby bezdomne realizujące indywidualny program wychodzenia z bezdomności;
- osoby uzależnione od alkoholu;
- osoby uzależnione od narkotyków lub innych środków odurzających;
- zwalniane z zakładów karnych, mających trudności w integracji ze środowiskiem;
- uchodźcy,
- pracujący na otwartym rynku pracy

III. Dokumenty strategiczne i ich główne kierunki

I.
SEKTOR ES I JEGO OTOCZENIE

Liczba PES „Przepływy”

OPIS I GŁÓWNY WNIOSEK:

- stabilna liczba PES
- stopniowo ubywa spółdzielni inwalidów, spółdzielni pracy i zakładów pracy chronionej
- wzrost liczy spółdzielni socjalnych (Spn. S.), ale głównie dzięki dotacjom z UE poprzez OWES,
- wzrost liczby CIS, dzięki wsparciu dotacyjnym MCPS. Ale mimo wszystko mało CIS
- wzrost liczby ZAZ (wsparcie MCPS dzięki PFRON). Ale mimo wszystko mało ZAZ
- stagnacja WTZ, nie wszystkie powiaty mają WTZ, często po 1 placówce na cały powiat
- w sektorze duży udział NGO, ale brak realnych badań i analiz w tym zakresie.

DO ROZWAŻENIA:

1. Czy więcej PES to lepiej (czy tylko ilość świadczy o sektorze)?
2. Jakich PES potrzeba na Mazowszu?
3. Dlaczego nie przybywa CIS, ZAZ, WTZ – bariery prawne, instytucjonalne?

CIS	**5**
KIS	**21**
Sp. I.	**14**
Sp. pr.	**70**
Sp. s.	**155**
Sp. non profit	**15**
WTZ	**83**
ZAZ	**9**
KGW	**538**
PS	**66**
ZPCh	**66**

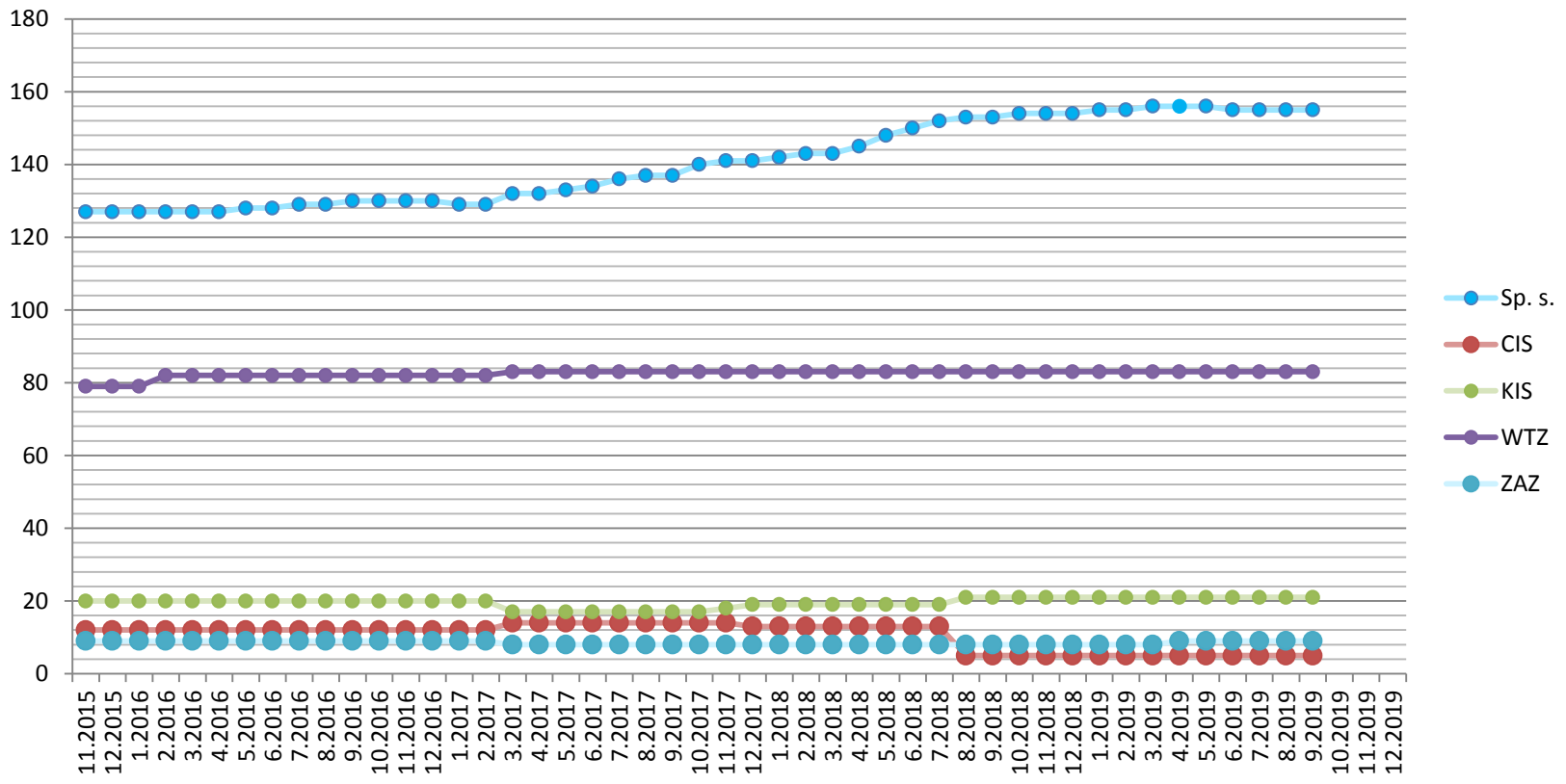

Centra integracji społecznej, kluby integracji społecznej, zakłady aktywności zawodowej, warsztaty terapii zajęciowej w 2018 r. – 29.11.2019 r.

DO ROZWAŻENIA:

1. Liczba KIS – na jakich danych się oprzeć – rejestr Wojewody czy dane GUS?
2. „Zaspokojenie” potrzeb na podmioty reintegracyjne?

GUS

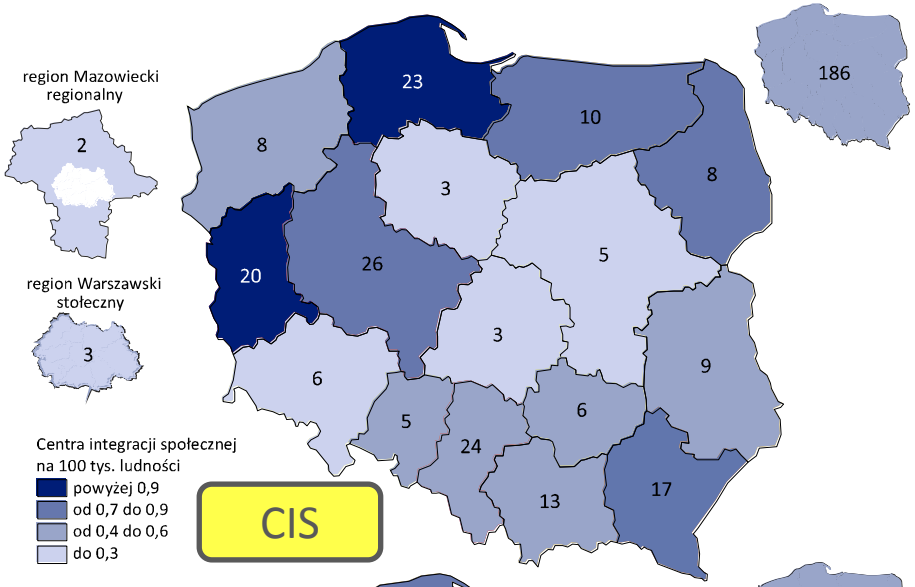

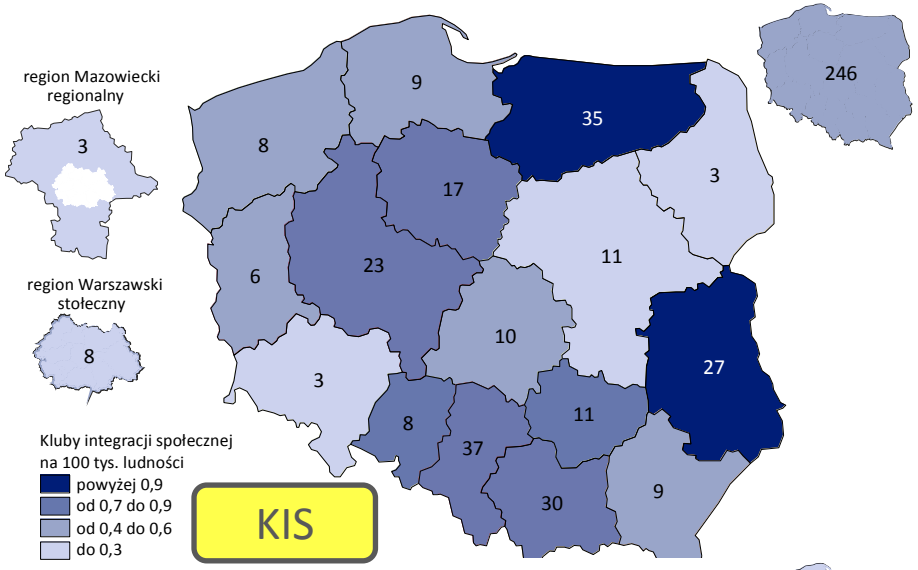

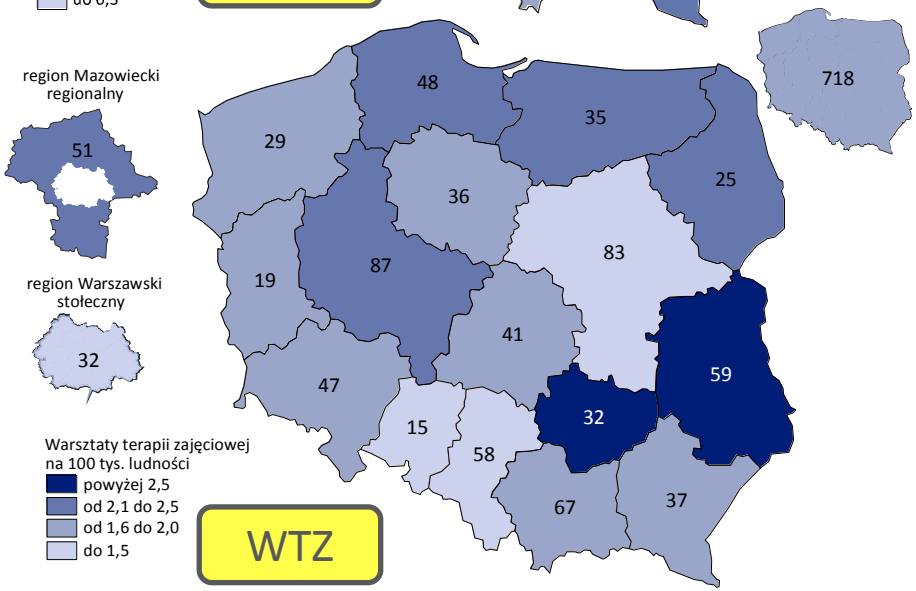

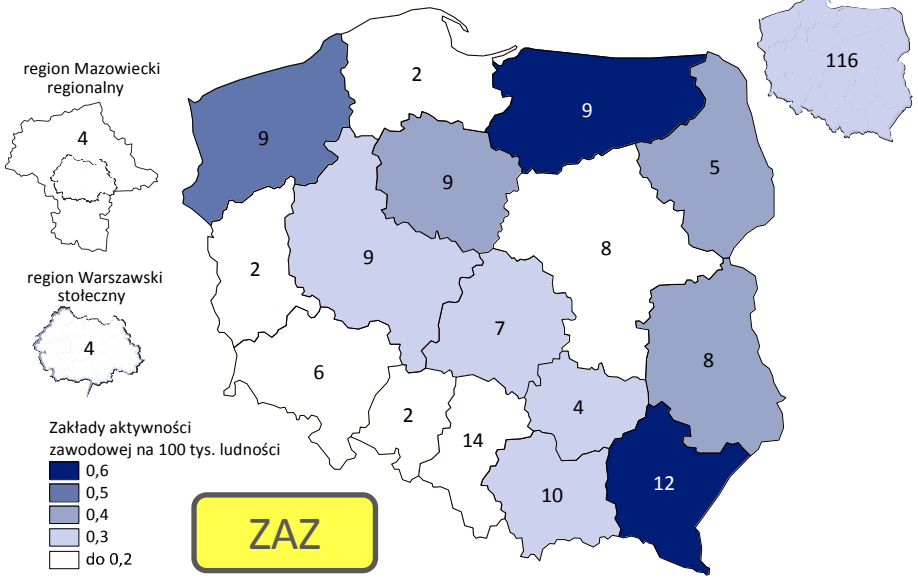

Wsparcie OWES

OPIS I GŁÓWNY WNIOSEK:

- Nadrzędna rola OWES w rozwoju ES
- Wsparcie dotacyjne w 2018 roku – głównie na rzecz NGO, istniejących PES (Spn. S.)
- Obecnie dwa źródła finansowania – UE i UM WM – zapewnienie kompletności oferty dla nowopowstałych i istniejących PES

DO ROZWAŻENIA:

1. Dalsza rola OWES, po zakończeniu wsparcia UE?
2. Dlaczego bez OWES nie ma ES?

OWES za 2016-2018			2016	2017	2018	SUMA
Liczba istniejących PES przekształconych w PS przy wsparciu OWES			0	5	10	15
Liczba utworzonych nowych PS przy wsparciu OWES			0	7	24	31
Liczba utworzonych jednostek reintegracyjnych (CIS, KIS, ZAZ, WTZ)			0	3	0	3
Liczba pozostałych PES utworzonych przy wsparciu OWES			2	13	9	24
Liczba miejsc pracy utworzonych w przedsiębiorstwach społecznych			1	172	243	416
w tym:	według źródeł finansowania	Liczba miejsc pracy utworzonych dzięki dotacjom z EFS	1	172	192	365
		Liczba miejsc pracy utworzonych dzięki dotacjom z FP	0	0	0	0
		Liczba miejsc pracy utworzonych dzięki dotacjom z PFRON	0	0	25	25
		Liczba miejsc pracy utworzonych bez udziału dotacji	-	-	26	26
	według rodzaju podmiotu	Liczba miejsc pracy utworzonych w nowych PS	0	80	216	296
		Liczba miejsc pracy utworzonych w istniejących PS	1	98	27	126
Liczba miejsc pracy utworzonych w PS, w ramach których pracownicy pracują na podstawie stosunku pracy			1	200	201	402
w tym:	Liczba utworzonych miejsc pracy, w ramach których pracownicy pracują na podstawie stosunku pracy w przeliczeniu na pełne etaty		1	101,77	110,25	213,02
Wydatki ogółem	środki przekazane w ramach dotacji na utworzenie miejsc pracy		11 520,00 zł	2 082 322,68 zł	2 546 179,80 zł	4 640 022,48 zł
	środki przekazane na wsparcie pomostowe		1 300,00 zł	581 663,51 zł	1 219 385,00 zł	1 802 348,51 zł
	doradztwo i szkolenia		303 573,42 zł	1 077 388,46 zł	784 000,75 zł	2 164 962,63 zł

Wsparcie OWES

OPIS I GŁÓWNY WNIOSEK:

- Nadrzędna rola OWES w rozwoju ES
- Wsparcie dotacyjne w 2018 roku – głównie na rzecz NGO, istniejących PES (Spn. S.)
- Obecnie dwa źródła finansowania – UE i UM WM – zapewnienie kompletności oferty dla nowopowstałych i istniejących PES

Typ podmiotu	Czy podmiot powstał przy wsparciu OWES?	Liczba szkoleń	Doradztwo dotyczące zwrotnych instrumentów finansowych	Doradztwo dotyczące zamówień publicznych	Inne rodzaje doradztwa	Liczba udzielonych dotacji	Wsparcie pomostowego	Wartość udzielonego przez OWES wsparcia finansowego (dotacje i wsparcie pomostowe) w zł
Fundacja	9	34	5	0	39	11	10	626 664,87 zł
Klub sportowy	0	3	0	0	0	0	0	- zł
Spółdzielnia inwalidów i niewidomych	0	1	1	1	1	1	1	320 720,00 zł
Spółdzielnia socjalna	29	16	18	1	44	33	30	1 747 300,89 zł
Spółka non profit	8	2	3	0	7	9	9	559 486,00 zł
Stow. kultury fiz.	0	1	0	0	0	0	0	- zł
Stowarzyszenie	8	88	0	2	59	6	3	228 600,00 zł
Stowarzyszenie zwykłe	0	1	0	0	0	0	0	- zł
Uczniowski Klub Sportowy	0	3	0	0	0	0	0	- zł
Warsztat terapii zajęciowej	0	1	0	0	0	0	0	
Zakład aktywności zawodowej	0	1	0	0	0	0	0	
Suma końcowa	**54**	**151**	**27**	**4**	**150**	**60**	**53**	**3 482 771,76 zł**

DO 2022 r. ŚRODKI Z UE:

- 1807 Wspartych wykluczonych
- 720 WSPARTYCH PES
- 687 miejsc pracy

20 MLN ZŁ

ŚRODKI SAMORZĄDU WOJEWÓDZWA

- wsparcie dla 1500 osób
- wsparcie dla 150 PES
- zainicjowanie 90 nowych PES

8,1 MLN ZŁ

Wsparcie JST, PUP

OPIS I GŁÓWNY WNIOSEK:

- Dane pochodzą z monitoringu Planu Rozwoju Ekonomii Społecznej na Mazowszu na lata 2013-2020, zrealizowanego w 2018 roku. Odpowiedziało 100 JST i 26 UP.
- Niewielkie zaangażowanie JST w dostrzeganie i rozwój ES.
- Umiarkowane zaangażowanie UP w rozwój ES.

DZIAŁANIA JST

1. 11% wszystkich samorządów / 41 jst (41% badanych) podjęło działania informacyjno-promocyjne dot. ES (np. informacje na stronie www, ogłoszenia na tablicy ogłoszeń jednostki).
2. 3% / 12 jst (12% badanych) podjęło działania edukacyjne nt. możliwości podjęcia pracy w lokalnych PES (np. wykłady, seminaria itp.).
3. 4% / 16 jst (16% badanych) podjęło działania wspierające (np. organizacja targów, sieci porozumień, prowadzenie wykładów, organizacja wizyt studyjnych) na rzecz istniejących PES.
4. 3% / 13 jst (13% badanych) podjęło działania rzecznicze dotyczące ekonomii społecznej skierowane do jednostek samorządu terytorialnego lub jednostek podległych (np. poparcie lub występowanie w imieniu PES w określonej sprawie, lokal na preferencyjnych warunkach itp.).
5. 3% / 13 jst (13% badanych) wspierało oddolne inicjatywy (grupa inicjatywna to sformalizowana lub niesformalizowana grupa osób lub podmiotów, którą łączy wspólny cel: utworzenie dowolnego podmiotu ekonomii społecznej (PES) i która dla realizacji tego celu podejmuje wspólne działania prowadzące do utworzenia PES).
6. 9% / 35 jst (35% badanych) wspierało inicjatywy lokalne .
7. 11% / 42 jst (42% badanych) brało udział w seminariach / spotkaniach nt. ES.
8. 4% / 14 jst (12% badanych) brało udział w działaniach międzysektorowych partnerstw lokalnych (sektor publiczny, prywatny i podmioty ekonomii społecznej).
9. 1% / 2 jst (2% badanych) wprowadziło do szkół elementy wiedzy nt. ES.
10. 1% / 3 jst (3% badanych) promowało podmioty ekonomii społecznej (PES) wśród przedsiębiorców jako odbiorców i partnerów w realizacji działań z zakresu odpowiedzialnego biznesu (CSR).
11. 1% / 3 jst (3% badanych) promowało podjęcie działalności odpłatnej i gospodarczej wśród organizacji pozarządowych.
12. 1% / 2 jst (2% badanych) realizowało szkolenia dla organizacji pozarządowych w zakresie podjęcia działalności odpłatnej i gospodarczej.
13. 0% / 0 jst nie prowadziło cyklicznych badań określających kondycję ekonomii społecznej w gminie / powiecie / województwie.
14. 9% / 35 jst (35% badanych) w dokumentach strategicznych zawarło zapisy dot. ES.
15. 6% / 23 jst (23% badanych) włączyło PES do tworzenia lokalnych dokumentów strategicznych (np. jako członkowie zespołów roboczych/ zadaniowych, konsultacje)
16. 0% / 1 jst (1% badanych) włączyło OWES do tworzenia lokalnych dokumentów strategicznych.
17. 3% / 12 jst (12% badanych) zatrudnia osobę, w której kompetencjach znajdują się zagadnienia dot. ekonomii społecznej lub utworzono odrębne stanowisko ds. ES.
18. 4% / 15 jst (15% badanych) na stronie internetowej instytucji ma zakładkę dot. ES.
19. 4% / 17 jst (17% badanych) w mediach lokalnych promowano ekonomię społeczną i podmioty ekonomii społecznej.

DO ROZWAŻENIA:

1. Wsparcie JST w promocji ES (rzecznicy ekonomii społecznej i solidarnej MCPS).
2. Współpraca z UP – informacja i promocja ES.

DZIAŁANIA PUP

1. 35% wszystkich UP / 14 UP (54% badanych) podjęło działania informacyjno-promocyjne (np. informacje na stronie www, ogłoszenia na tablicy ogłoszeń urzędu, informowanie jednostek samorządu terytorialnego o działających podmiotach ekonomii społecznej) na rzecz istniejących podmiotów ekonomii społecznej (PES).
2. 25% / 10 UP (38% badanych) podjęło działania wspierające (np. organizacja targów, seminariów, wykładów, tworzenie sieci porozumień (urząd pracy jako współorganizator lub organizator)) na rzecz istniejących podmiotów ekonomii społecznej (PES)* [* pytanie nie dotyczyło WUP].
3. 5% / 2 UP (8% badanych) podjęły działania rzecznicze dotyczące ekonomii społecznej skierowane do jednostek samorządu terytorialnego (np. poparcie podmiotów ekonomii społecznej w określonej sprawie, występowanie w imieniu podmiotów ekonomii społecznej w określonej sprawie, preferencje podatkowe, preferencje związane z ubezpieczeniem społecznym itp.).
4. 30% / 12 UP (46% badanych) brało udział w seminariach / spotkaniach nt. ES (organizowanych przez podmioty zewnętrzne).
5. 10% / 4 UP (16% badanych) posiadają u siebie stanowisko pracy / osobę, w której kompetencjach znajdują się zagadnienia dot. ekonomii społecznej lub utworzono osobne stanowisko w zakresie tematyki ES.
6. 35% wszystkich UP / 14 UP (54% badanych) promowało ES wśród bezrobotnych i poszukujących pracy.
7. 12% / 5 UP (19% badanych) promowało ES wśród studentów i absolwentów uczelni.
8. 6 urzędów pracy podjęło działania na rzecz 17 podmiotów ekonomii społecznej.
9. Wsparcia finansowego udzieliło PES 8
10. Wsparcia pozafinansowego udzieliły
11. Poprzez działania 4 UP utworzono 6 r
12. Brak lokalnych badań określających k

Dane liczbowe wynikają z otrzyr
procentowe podane są w przelicze cy

+ klauzule społeczne

Działania OWES za 2016-2018 związane z jednostkami samorządu terytorialnego	2016	2017		
Liczba JST, które założyły PES lub PS przy wsparciu OWES	0	6		
Liczba JST i ich jednostek organizacyjnych, które w wyniku działań animacyjnych OWES kupiły produkty lub usługi od PES lub PS w ramach społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych, niezależnie od zastosowanego trybu zamówienia (przetarg, zapytanie ofertowe itp.)	1	11		26

Biznes vs. ES

Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej w woj. mazowieckim

816 423 podmioty
- Warszawa 53,1%
- Reszta 46,9%

Procent zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej w podziale na podregiony Mazowsza

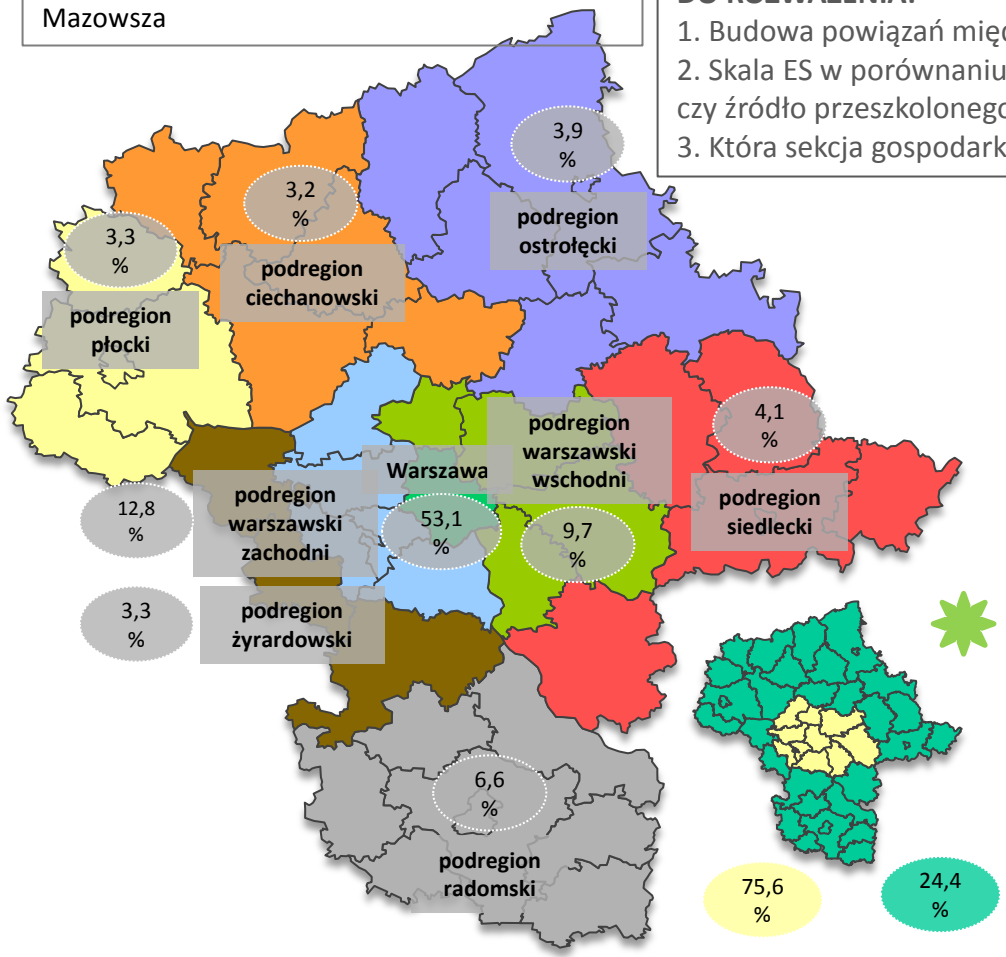

BIZNES CZYLI…
- konkurencja dla PES
- partner dla ES w zakupach lub usługach
- partner dla ES jako podwykonawca / wspólnik
- CSR (społeczna odpowiedzialność biznesu), w który można włączyć ES

OPIS I GŁÓWNY WNIOSEK:
- Dominująca rola Warszawy i podregionów sąsiadujących w liczbie firm
- Sytuacja PES w regionach uzależniona jest od ogólnego stanu przedsiębiorczości.
- Promowanie współpracy między PES a biznesem (CSR i nie tylko).
- ES to głównie usługi remontowo-budowlane, usługi komunalne i gastronomiczne.

DO ROZWAŻENIA:
1. Budowa powiązań między biznesem a ekonomią społeczną.
2. Skala ES w porównaniu do biznesu. Dlaczego warto dostrzegać lokalne PES – konkurencja czy źródło przeszkolonego pracownika przywróconego na otwarty rynek pracy.
3. Która sekcja gospodarki najlepsza dla PES - wszystkie czy usługi użyteczności publicznej?

Udział podmiotów gospodarki narodowej według wybranych sekcji PKD w 2018 r.	
Handel; naprawa pojazdów samochodowych	22,7%
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	14,8%
Budownictwo	9,7%
Przemysł	7,8%
Informacja i komunikacja	6,6%
Pozostała działalność usługowa	6,3%
Transport i gospodarka magazynowa	5,9%
Obsługa rynku nieruchomości	4,8%
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	4,8%
Administrowanie i działalność wspierająca	4,1%
Edukacja	3,6%

Struktura podmiotów gospodarki narodowej według form prawnych w 2018 r.	
Fundacje	1%
osoby fizyczne	65,6%
Pozostałe	4,6%
Spółdzielnie	0,2%
Spółki	26,6%
stowarzyszenie i organizacje społeczne	1,9%
	100%
Pozostałe, w tym podmioty sektora publicznego	1,50%

Biznes vs. ES

Biznes

ES*

* - CIS, KIS, Spn. S., Sp. zoo, WTZ, ZAZ

** - powinny być też NGO

Usługi społeczne użyteczności publicznej

„Informacje o znaczeniu i specyfice sektora non profit jako dostarczyciela usług społecznych zostały przedstawione w opracowaniu GUS pn. Działalność organizacji non-profit w 2013 r.: zarządzanie, współpraca i świadczenie usług społecznych, w którym dokonano analizy roli i znaczenia jednostek sektora non profit w obszarze świadczenia zinstytucjonalizowanych usług społecznych, a także potencjału ekonomicznego stowarzyszeń, fundacji i społecznych podmiotów wyznaniowych będących dostawcami usług społecznych w zakresie:

- edukacji,
- ochrony zdrowia,
- pomocy społecznej,
- integracji społeczno-zawodowej,
- kultury oraz sportu”

Powyższy cytat z KPRES, str. 95-96

Dokumenty strategiczne

OPIS I GŁÓWNY WNIOSEK:

- Usługi społeczne użyteczności publicznej nie były wcześniej analizowane w woj. mazowieckim jako priorytetowy obszar rozwoju ES. Dotychczas ES rozwijała się zgodnie z lokalnym zapotrzebowaniem na dany produkt / usługę.
- Niewielki udział PES jako dostarczyciela usług społecznych.

DO ROZWAŻENIA:

1. Czy usługi społeczne użyteczności publicznej mogą stać się domeną PES (np. usługi opiekuńcze osób starszych)?
2. Jakie czynniki obecnie utrudniają rozwój PES w usługach społecznych ?
3. Na ile JST są gotowe do dzielenie się swoimi zadaniami z innymi podmiotami? Często nawet otwarty konkurs ofert nie jest rozpowszechniony (patrz tabela GUS poniżej)?

TRYBY REALIZACJI ZADAŃ PUBLICZNYCH PRZEZ JST W POSZCZEGÓLNYCH OBSZARACH W 2017 R. (GUS)

Rodzaj działania	Jednostka	Samodzielnie, w tym poprzez podległe jednostki organizacyjne	Zlecając je w trybach ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie	Udzielając zamówień w trybie ustawy PZP	Zlecając je w innym trybie
Pomoc społeczna	liczba JST	309	66	30	24
	% ogółu JST	90,4%	19,3%	8,8%	7%
Zatrudnienie socjalne	liczba JST	60	1	4	10
	% ogółu JST	17,5%	0,3%	1,2%	2,9%
Opieka nad dziećmi do lat 3	liczba JST	74	6	7	4
	% ogółu JST	21,6%	1,8%	2%	1,2%
Wspieranie rodziny i systemu pieczy zastępczej	liczba JST	256	27	9	19
	% ogółu JST	74,9%	7,9%	2,6%	5,6%
Kształcenie, wychowanie i opieka	liczba JST	219	40	13	18
	% ogółu JST	64%	11,7%	3,8%	5,3%
Ochrona zdrowia	liczba JST	169	36	15	28
	% ogółu JST	49,4%	10,5%	4,4%	8,2%
Wspieranie osób niepełnosprawnych	liczba JST	203	57	17	17
	% ogółu JST	59,4%	16,7%	5%	5%
Kultura oraz ochrona zabytków	liczba JST	221	75	24	30
	% ogółu JST	64,6%	21,9%	7%	8,8%
Kultura fizyczna, turystyka, krajoznawstwo	liczba JST	228	137	29	24
	% ogółu JST	66,7%	40,1%	8,5%	7%

Inne wątki związane z sektorem ES

- NGO – stan liczbowy i rola w ES !!!
- Klauzule społeczne
- Działania rewitalizacyjne
- CSR
- Wyzwania z KPRES 2023
  - tworzenie dogodnych warunków do społecznej i zawodowej reintegracji osób zagrożonych wykluczeniem społecznym
  - wzmacnianie trwałości systemu wsparcia dedykowanego PES
  - korzystna dla pracowników sytuacja na rynku pracy powinna przekładać się na ograniczanie nierówności płacowych
  - nowe kierunki i koncepcje:
    - rozwój gospodarki o obiegu zamkniętym rozumianej jako koncepcja, w której wartość, produkty, materiały oraz surowce powinny pozostawać w obiegu tak długo, jak jest to możliwe, a wytwarzanie odpadów powinno być jak najbardziej zminimalizowane;
    - produkcja energii odnawialnej.
  - procesach rewitalizacji
  - zapewnianie PES wsparcia stymulującego poprawę ich konkurencyjności

II.

KAPITAŁ LUDZKI ES

Ludność

Współczynnik obciążenia (demograficznego)

2010
49%

2014
52%

2018
58%

Stosunek liczby dzieci (0-14 lat) i osób w starszym wieku (65 i więcej lat) do liczby osób w wieku 15-64 lata.

Współczynnik starości demograficznej

2010
16%

2014
18%

2018
20%

Relacja liczby osób w starszym wieku (65 lat i więcej) do ogólnej liczby ludności.

OPIS I GŁÓWNE WNIOSKI:

- Wzrost ludności w wieku poprodukcyjnym.
- W większości powiatów spadek ludności w wieku przedprodukcyjnym (26 powiatów) i produkcyjnym (39) – stan na koniec 2018 roku.
- Tylko w 4 powiatach przybywa osób w wieku przed-, po- i produkcyjnym – grodziski, piaseczyński, warszawski zachodni, wołomiński.

DO ROZWAŻENIA:

1. Wyzwanie – zapewnienie wsparcia dla osób w wieku poprodukcyjnym – dalsza praca (pełnoetatowa, dorywcza – przyjemność czy konieczność) czy usługi opiekuńcze?
2. Jakich usług potrzeba - żłobki, przedszkola, kluby seniora, DPS, usługi opiekuńcze i rehabilitacyjne?
3. Rozkład terytorialny i przepływy lokalne vs. rozwój ES? Gdzie są większe szanse?

Nazwa	Liczba ludności ogółem					Ludność w wieku przedprodukcyjnym					Ludność w wieku produkcyjnym					Ludność w wieku poprodukcyjnym				
	2010	2015		2018		2010	2015		2018		2010	2015		2018		2010	2015		2018	
Powiat białobrzeski	33 937	33 569	-368	33 551	-18	7 561	6 902	-659	6 873	-29	21 015	20 939	-76	20 443	-496	5 361	5 728	367	6 235	507
Powiat ciechanowski	91 691	90 327	-1 364	89 670	-657	18 032	16 493	-1 539	16 327	-166	59 514	57 173	-2 341	54 807	-2 366	14 145	16 661	2 516	18 536	1 875
Powiat garwoliński	108 446	108 740	294	108 993	253	24 408	23 177	-1 231	23 343	166	67 200	67 047	-153	65 782	-1 265	16 838	18 516	1 678	19 868	1 352
Powiat gostyniński	47 075	45 992	-1 083	45 203	-789	9 000	7 907	-1 093	7 557	-350	29 953	28 732	-1 221	27 583	-1 149	8 122	9 353	1 231	10 063	710
Powiat grodziski	85 361	90 656	5 295	94 091	3 435	17 076	18 568	1 492	19 738	1 170	54 126	55 199	1 073	55 693	494	14 159	16 889	2 730	18 660	1 771
Powiat grójecki	98 576	98 619	43	98 451	-168	19 446	18 606	-840	18 755	149	62 439	60 987	-1 452	58 977	-2 010	16 691	19 026	2 335	20 719	1 693
Powiat kozienicki	62 679	61 319	-1 360	60 472	-847	12 092	10 832	-1 260	10 584	-248	40 312	38 398	-1 914	36 501	-1 897	10 275	12 089	1 814	13 387	1 298
Powiat legionowski	106 607	113 242	6 635	116 775	3 533	22 041	23 759	1 718	24 649	890	69 480	69 521	41	69 263	-258	15 086	19 962	4 876	22 863	2 901
Powiat lipski	36 478	35 063	-1 415	34 214	-849	6 618	5 851	-767	5 657	-194	22 676	21 625	-1 051	20 563	-1 062	7 184	7 587	403	7 994	407
Powiat łosicki	32 743	31 775	-968	31 023	-752	6 482	5 831	-651	5 684	-147	19 986	19 378	-608	18 465	-913	6 275	6 566	291	6 874	308
Powiat makowski	47 287	46 014	-1 273	45 247	-767	9 975	8 899	-1 076	8 587	-312	29 385	28 299	-1 086	27 302	-997	7 927	8 816	889	9 358	542
Powiat miński	147 140	151 520	4 380	153 824	2 304	30 639	31 138	499	31 912	774	92 926	93 437	511	92 461	-976	23 575	26 945	3 370	29 451	2 506
Powiat mławski	74 945	73 758	-1 187	73 102	-656	15 578	14 004	-1 574	13 628	-376	47 123	46 270	-853	45 229	-1 041	12 244	13 484	1 240	14 245	761
Powiat nowodworski	77 739	78 810	1 071	79 291	481	15 238	14 898	-340	15 017	119	50 657	49 747	-910	48 508	-1 239	11 844	14 165	2 321	15 766	1 601
Powiat ostrołęcki	87 510	88 378	868	88 735	357	20 523	18 493	-2 030	17 978	-515	54 027	56 219	2 192	56 163	-56	12 960	13 666	706	14 594	928
Powiat ostrowski	75 743	73 911	-1 832	72 782	-1 129	15 667	13 732	-1 935	13 174	-558	46 923	45 888	-1 035	44 341	-1 547	13 153	14 291	1 138	15 267	976
Powiat otwocki	120 300	123 120	2 820	124 036	916	23 506	23 893	387	24 647	754	75 840	75 097	-743	73 171	-1 926	20 954	24 130	3 176	26 218	2 088
Powiat piaseczyński	163 059	177 007	13 948	184 951	7 944	35 306	38 601	3 295	41 506	2 905	104 292	108 827	4 535	110 151	1 324	23 461	29 579	6 118	33 294	3 715
Powiat płocki	110 157	111 038	881	111 088	50	23 334	21 135	-2 199	20 708	-427	69 416	70 346	930	69 479	-867	17 407	19 557	2 150	20 901	1 344
Powiat płoński	89 380	88 270	-1 110	87 409	-861	18 184	16 665	-1 519	16 206	-459	56 527	54 937	-1 590	53 356	-1 581	14 669	16 668	1 999	17 847	1 179
Powiat pruszkowski	153 930	160 776	6 846	164 240	3 464	29 041	30 937	1 896	32 668	1 731	98 235	97 720	-515	96 393	-1 327	26 654	32 119	5 465	35 179	3 060
Powiat przasnyski	54 180	53 253	-927	52 824	-429	11 801	10 766	-1 035	10 605	-161	33 806	33 010	-796	32 051	-959	8 573	9 477	904	10 168	691
Powiat przysuski	43 811	42 571	-1 240	41 922	-649	8 773	7 716	-1 057	7 436	-280	26 796	26 305	-491	25 599	-706	8 242	8 550	308	8 887	337
Powiat pułtuski	51 280	51 637	357	51 809	172	10 785	10 068	-717	9 996	-72	32 392	32 316	-76	31 754	-562	8 103	9 253	1 150	10 059	806
Powiat radomski	149 615	151 461	1 846	152 117	656	33 347	31 187	-2 160	30 564	-623	95 117	95 741	624	94 552	-1 189	21 151	24 533	3 382	27 001	2 468
Powiat siedlecki	81 796	81 403	-393	81 352	-51	17 994	16 365	-1 629	16 139	-226	49 832	50 385	553	49 800	-585	13 970	14 653	683	15 413	760
Powiat sierpecki	53 908	52 980	-928	52 196	-784	11 345	10 068	-1 277	9 611	-457	33 836	33 277	-559	32 348	-929	8 727	9 635	908	10 237	602
Powiat sochaczewski	85 181	85 167	-14	85 105	-62	16 734	16 058	-676	16 184	126	54 583	53 209	-1 374	51 521	-1 688	13 864	15 900	2 036	17 400	1 500
Powiat sokołowski	57 018	55 152	-1 866	54 217	-935	10 932	9 694	-1 238	9 416	-278	35 113	33 713	-1 400	32 329	-1 384	10 973	11 745	772	12 472	727
Powiat szydłowiecki	40 846	40 241	-605	39 864	-377	8 475	7 645	-830	7 312	-333	25 804	25 214	-590	24 679	-535	6 567	7 382	815	7 873	491
Powiat warszawski zachodni	106 886	112 957	6 071	117 007	4 050	21 587	22 592	1 005	23 896	1 304	68 424	69 495	1 071	69 734	239	16 875	20 870	3 995	23 377	2 507
Powiat węgrowski	68 340	67 005	-1 335	66 174	-831	13 832	12 691	-1 141	12 495	-196	42 568	41 213	-1 355	39 795	-1 418	11 940	13 101	1 161	13 884	783
Powiat wołomiński	218 911	235 043	16 132	245 357	10 314	47 827	51 165	3 338	55 094	3 929	140 363	146 740	6 377	149 095	2 355	30 721	37 138	6 417	41 168	4 030
Powiat wyszkowski	73 647	73 951	304	74 065	114	16 011	15 115	-896	15 103	-12	46 611	46 428	-183	45 474	-954	11 025	12 408	1 383	13 488	1 080
Powiat zwoleński	37 369	36 761	-608	36 328	-433	7 783	6 947	-836	6 789	-158	23 188	22 952	-236	22 236	-716	6 398	6 862	464	7 303	441
Powiat żuromiński	40 609	39 736	-873	38 944	-792	8 492	7 483	-1 009	7 159	-324	25 042	24 610	-432	23 879	-731	7 075	7 643	568	7 906	263
Powiat żyrardowski	76 509	76 138	-371	75 848	-290	14 663	14 250	-413	14 400	150	48 786	46 644	-2 142	44 913	-1 731	13 060	15 244	2 184	16 535	1 291
Powiat m.Ostrołęka	53 619	52 571	-1 048	52 262	-309	10 232	9 629	-603	9 646	17	36 227	33 322	-2 905	31 341	-1 981	7 160	9 620	2 460	11 275	1 655
Powiat m.Płock	124 691	121 731	-2 960	120 000	-1 731	21 974	20 771	-1 203	20 580	-191	81 587	74 692	-6 895	70 626	-4 066	21 130	26 268	5 138	28 794	2 526
Powiat m.Radom	221 658	216 159	-5 499	213 029	-3 130	40 192	37 131	-3 061	36 771	-360	143 091	133 827	-9 264	126 834	-6 993	38 375	45 201	6 826	49 424	4 223
Powiat m.Siedlce	76 303	76 942	639	77 872	930	14 572	14 903	331	15 720	817	50 293	47 187	-3 106	45 384	-1 803	11 438	14 852	3 414	16 768	1 916
Powiat m. st. Warszawa	1 700 112	1 744 351	44 239	1 777 972	33 621	260 288	291 837	31 549	319 123	27 286	1 081 481	1 046 632	-34 849	1 027 633	-18 999	358 343	405 882	47 539	431 216	25 334
Łącznie	5 267 072	5 349 114	82 042	5 403 412	54 298	987 386	994 402	7 016	1 029 237	34 835	3 346 992	3 282 698	-64 294	3 216 208	-66 490	932 694	1 072 014	139 320	1 157 967	85 953

Zagrożenie ubóstwem

OPIS I GŁÓWNE WNIOSKI:

- Zmniejszeniu uległa skala ubóstwa.
- Mniej rodzin i osób korzysta ze wsparcia pomocy społecznej z tytułu ubóstwa.
- Ubóstwo wiąże się z występowaniem innych problemów społecznych, m. in. z bezrobociem.

DO ROZWAŻENIA:

1. Scenariusze dotyczące ES w sytuacji różnych zmian wśród osób ubogich – utrzymanie wsparcia socjalnego na obecnym poziomie czy konieczność redukcji wydatków.
2. Czy skala ubóstwa wpływa na liczbę chętnych do pracy w PES?
3. Co z mazowieckim ubóstwem bez Warszawy i okolicznych powiatów?

Powody przyznania pomocy na Mazowszu w 2018 roku

Powód pomocy	ogółem liczba rodzin	w tym na wsi liczba osób w rodzinach	liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	58 969	24 517	130 563

Liczba rodzin wg. powodów przyznania pomocy na Mazowszu w latach 2010-2018

Wyszczególnienie liczba rodzin	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Ubóstwo	84 077	82 469	83 885	87 357	86 067	82 695	76 552	68 320	58 969

Wskaźnik zagrożenia ubóstwem po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych - procent osób, których dochód ekwiwalentny do dyspozycji (po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych) jest niższy od granicy ubóstwa ustalonej na poziomie 60% mediany rocznych ekwiwalentnych dochodów do dyspozycji w danym kraju. Z
Źródło: Eurostat, na podstawie danych z Europejskiego badania dochodów i warunków życia ludności (EU-SILC). GUS.

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
POLSKA	20,5%	19,1%	17,3%	16,9%	17,1%	17,6%	17,7%	17,1%	17,3%	17%	17,6%	17,3%	15%	-
MAZOWIECKIE	18,3%	16%	14,7%	12,4%	12,5%	15%	14%	14,2%	14,6%	14%	16,3%	15,7%	12,8%	-

Bezrobocie

Stopa bezrobocia rejestrowanego

Nazwa	ogółem								
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]
Powiat białobrzeski	14,7	15,4	17	15,2	12,9	10,9	10,1	8,1	7,6
Powiat ciechanowski	16,2	17,4	17,3	17,4	15,9	15,2	13,1	10,9	9,9
Powiat garwoliński	12,4	12,5	14,5	15,5	14,5	13,3	11,3	9,9	9,1
Powiat gostyniński	20,9	20,5	23,2	23,9	21,6	18,7	18,5	16,4	14,5
Powiat grodziski	6,5	6,8	7,8	7,6	6,4	5,6	4,4	3,2	2,9
Powiat grójecki	7,8	8,1	8,6	8,2	6,1	4,5	3,3	2,4	2,1
Powiat kozienicki	17,8	18,4	19,1	19,2	16,6	13,9	12,8	11,3	10,7
Powiat legionowski	11,2	12,9	14,7	15,8	14,3	12,4	10,9	7,7	7
Powiat lipski	15,6	15,8	17	16,7	15,3	13,7	12,6	11,1	9,8
Powiat łosicki	11	11,8	12,4	12	11,3	10,1	8,2	6,3	5,6
Powiat makowski	21,5	24,9	25,6	25,6	22,9	20,7	19,1	18,6	16,4
Powiat miński	9,5	9,6	11,2	12,4	10,5	8,7	6,8	5,4	5,2
Powiat mławski	14,1	13,3	15,1	15,8	12,7	12,2	9,2	7,1	5,9
Powiat nowodworski	12,4	13,4	13	12,8	12,2	9,9	8,2	6	5,9
Powiat ostrołęcki	17,7	18,2	18,7	18,4	17	15,2	14,2	11,8	10,3
Powiat ostrowski	17,1	17,2	18,2	17,4	14,5	12,5	11,7	9,5	8,3
Powiat otwocki	8,4	8,6	9,9	9,7	8,2	6,7	5,8	4,9	4,1
Powiat piaseczyński	7,4	7,1	8,2	8,2	7,2	6,3	5,5	4,4	4
Powiat płocki	20,1	20,6	21,1	21,8	19,4	16,9	15,1	12,9	11,7
Powiat płoński	16,6	17,4	18,1	17,8	16	14,4	12,6	10,4	10,4
Powiat pruszkowski	6,8	7	8	8,5	7,1	6,2	5,3	3,9	3,4
Powiat przasnyski	15,1	16,1	16,8	17,5	15,5	13,8	12	9,8	9,5
Powiat przysuski	26,5	26,6	27,8	27,4	24,4	23,7	21,9	19,4	18,3
Powiat pułtuski	19,7	21,4	23,3	23,7	22,2	20,1	17,9	13,2	12,5
Powiat radomski	30,8	29,6	30,3	30,4	27	25,1	22	18,7	17,7
Powiat siedlecki	11,1	10,6	11,9	12,8	10,1	8,7	7,4	6,1	5,4
Powiat sierpecki	21,2	23,2	25	24,7	22,8	20,6	19,4	17,4	16,5
Powiat sochaczewski	10,1	10,9	11,5	11,5	10,5	8,7	8,1	7	6,1
Powiat sokołowski	10,1	10,6	11,6	12,1	11	9,4	8	6,5	5,6
Powiat szydłowiecki	36	37,1	38	38,7	34,4	30,8	28,5	25,7	24,3
Powiat warszawski zachodni	5,9	6,2	6,6	6,8	5,6	4,3	3,1	2,3	2
Powiat węgrowski	15,2	14,3	15,7	15,7	13,8	11,3	9,7	7,2	6,4
Powiat wołomiński	13,1	13,4	15,7	17,3	15,2	13,2	11,2	8,4	7,4
Powiat wyszkowski	15,8	14,9	15,1	14	10,6	8,3	6,9	5,3	4,4
Powiat zwoleński	20,6	20,3	21,9	22,7	20,5	18,8	15,2	11,9	10,9
Powiat żuromiński	21,5	22,8	23,3	23,8	21,5	19,7	17,3	15,3	14,9
Powiat żyrardowski	13,7	13,7	15,3	16,4	15,4	13,9	13	11,1	10,3
Powiat m.Ostrołęka	15,1	15,3	15,7	16	14,9	13,3	12,5	10,2	8,9
Powiat m.Płock	11	11,8	12,8	13	12	10,3	8,6	7,3	6,8
Powiat m.Radom	22,7	21,7	22,6	22,8	20,2	18,4	15,9	13,2	12,1
Powiat m.Siedlce	9,6	10,1	11,5	11,8	9,2	7,9	6,8	5,5	5
Powiat m. st. Warszawa	3,5	3,7	4,3	4,8	4,2	3,3	2,6	2	1,5

OPIS I GŁÓWNE WNIOSKI:

- Spadek bezrobocia i stopy bezrobocia.
- Trudności w znalezieniu pracowników na otwartym rynku pracy i trudności w znalezieniu bezrobotnych gotowych do tworzenia PES.
- Kilka powiatów z bardzo wysoką stopą bezrobocia (gostyniński, makowski, przysuski, pułtuski, radomski, sierpecki, szydłowiecki, żuromiński, Radom).

DO ROZWAŻENIA:

1. Konkurencyjność ES w porównaniu do szarej strefy, pracy na czarno, legalnego zatrudnienia.
2. Sposób zachęty do udziału w PES. Co jest korzyścią i dlaczego właśnie praca w PES?
3. Czy wysoka stopa bezrobocia to główny stymulant tworzenia PES?
4. Scenariusze dotyczące ES w sytuacji różnych zmian na rynku pracy – spowolnienie gospodarcze (więcej bezrobotnych), dalsza emigracja pracowników, wzrost liczby uchodźców z różnych narodów (nie tylko Europa Wschodnia), dalsze niskie bezrobocie.

Niepełnosprawność

GUS – Stan zdrowia ludności Polski w **2014** roku

	Ogółem (w tys./%)	Niepełnosprawni				Sprawni
		Razem	Prawnie i biologicznie	Tylko prawnie	Tylko biologicznie	
	38047,4	4905,1	1361,2	2440,3	1103,7	33142,4
	100%	12,9%	3,6%	6,4%	2,9%	87,1%
	5291,5	534,8	134,7	235,1	165,1	4756,6
	100%	10,1%	2,5%	4,4%	3,1%	89,9%

Współczynnik aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych w wieku 16 lat i więcej

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
	17,4%	17,3%	17,4%	16,5%	16,3%	17,6%	17,3%
	16,3%	14,8%	17,9%	17,3%	14,8%	15,4%	16%

5 291 500 x 17,9% = 947 178 tys.

5 291,5 – 947,2 = 4 344,3

Niepełnosprawni zarejestrowani w urzędzie pracy

Nazwa	ogółem						
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
Powiat białobrzeski	45	41	32	35	31	35	28
Powiat ciechanowski	194	195	205	197	170	124	123
Powiat garwoliński	84	91	89	54	58	52	48
Powiat gostyniński	119	136	145	129	110	114	84
Powiat grodziski	136	157	127	120	102	63	67
Powiat grójecki	103	79	78	75	71	52	55
Powiat kozienicki	113	125	126	118	101	79	105
Powiat legionowski	182	190	162	163	134	98	86
Powiat lipski	109	124	142	126	101	77	77
Powiat łosicki	55	51	78	72	55	53	48
Powiat makowski	96	102	84	83	89	81	78
Powiat miński	232	274	288	273	278	224	222
Powiat mławski	189	185	166	194	147	116	113
Powiat nowodworski	209	194	215	167	127	98	82
Powiat ostrołęcki	135	130	147	143	120	118	112
Powiat ostrowski	227	247	230	224	204	176	183
Powiat otwocki	146	173	181	163	133	102	90
Powiat piaseczyński	182	228	225	200	166	161	159
Powiat płocki	238	266	259	227	188	154	146
Powiat płoński	194	205	197	175	144	103	107
Powiat pruszkowski	215	195	196	171	173	146	116
Powiat przasnyski	147	136	146	116	115	120	111
Powiat przysuski	106	99	89	84	93	73	67
Powiat pułtuski	114	101	107	86	70	63	65
Powiat radomski	423	456	434	443	398	322	308
Powiat siedlecki	146	164	173	166	158	132	123
Powiat sierpecki	254	233	230	209	191	167	159
Powiat sochaczewski	125	127	123	94	102	90	72
Powiat sokołowski	106	133	124	130	106	85	66
Powiat szydłowiecki	211	206	173	179	168	116	96
Powiat warszawski zachodni	71	75	86	77	84	60	56
Powiat węgrowski	107	104	137	98	100	81	86
Powiat wołomiński	243	270	273	253	218	186	175
Powiat wyszkowski	170	156	169	146	118	103	124
Powiat zwoleński	57	66	74	63	62	48	50
Powiat żuromiński	80	96	96	93	75	55	58
Powiat żyrardowski	199	209	211	183	160	141	108
Powiat m.Ostrołęka	220	211	207	195	189	142	146
Powiat m.Płock	494	524	473	431	323	253	261
Powiat m.Radom	1 351	1 351	1 229	1 139	1 035	920	868
Powiat m.Siedlce	250	280	266	232	213	194	156
Powiat m. st. Warszawa	1 977	2 238	2 213	2 050	1 789	1 430	1 383
SUMA	10054	10623	10405	9576	8469	7007	6667

Niepełnosprawni w ES

Podmioty wspierające / zatrudniające osoby niepełnosprawne:
- **PES zatrudniające osoby niepełnosprawne (spółdzielnie, NGO)**
- **WTZ**
- **ZAZ**

Działania OWES za lata 2016-2018			**2016**	**2017**	**2018**	SUMA
Liczba miejsc pracy utworzonych w przedsiębiorstwach społecznych			1	172	243	416
w tym:	według źródeł finansowania	Liczba miejsc pracy utworzonych dzięki dotacjom z EFS	1	172	192	365
		Liczba miejsc pracy utworzonych dzięki dotacjom z FP	0	0	0	0
		Liczba miejsc pracy utworzonych dzięki dotacjom z PFRON	0	0	25	25

Zestawienie danych dotyczących warsztatów terapii zajęciowej w woj. mazowieckim za lata 2011-2018

Rok	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Liczba WTZ	73	73	73	79	80	83	83	83
Liczba Uczestników WTZ	2323	2351	2388	2570	2609	2739	2768	2805
Ile osób opuściło WTZ	-	-	-	-	202	219	192	166
Ile osób opuszczających WTZ podjęło pracę	-	-	-	-	33	40	55	39
w tym w ZAZ	-	-	-	-	2	4	2	2
w tym w ZPCh	-	-	-	-	10	10	8	8

Zestawienie danych dotyczących zakładów aktywności zawodowej w woj. mazowieckim za lata 2011-2018

Rok	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Liczba ZAZ	4	5	6	7	7	7	7	7*
Liczba Uczestników ZAZ	-	-	-	240	241	240	242	241
Ile osób opuściło ZAZ	-	-	-	17	33	27	18	32
Ile osób opuszczających ZAZ podjęło pracę	-	-	-	5	6	3	2	7
w tym w ZPCh	-	-	-	0	0	0	0	0

ZAZ w I poł. 2019 roku
- Podmiotów – 9
- Zatrudnienie 365 osób
  z czego 274 ON
  - Lekki – 1
  - Umiarkowany – 103
  - Znaczny - 170

Niepełnosprawność

OPIS I GŁÓWNE WNIOSKI:

- Brak danych o liczbie osób niepełnosprawnych w podziale na stopnie: lekki, umiarkowany i znaczny, co warunkuje adresowanie wsparcia – WTZ czy „rynkowe" PES
- Spada liczba ON zarejestrowanych w UP
- Wzrost współczynnika aktywności zawodowej, ale dalej jest on niski na tle średniej UE.
- 25 osób wspartych ze środków PFRON w ramach działań OWES-ów na utworzenie nowych miejsc pracy.
- Spadająca liczba spółdzielni inwalidów i niewidomych (14 zarejestrowanych z czego 7 w stanie likwidacji – dane za 10.2019).

DO ROZWAŻENIA:

1. Czy liczba WTZ, ZAZ, spółdzielni inwalidów, ZPCh jest wystarczająca i czy spełniają swoją funkcję?
2. Ile jest osób wykluczonych ze wsparcia – osoby niepełnosprawne w kolejce do WTZ-ów?
3. Czy PES są odpowiednim środowiskiem pracy dla osób niepełnosprawnych?
4. Wzmocnienie działań na rzecz reintegracji zawodowej w WTZ i ZAZ.
5. Jak wspierać podmioty zatrudniające ON - dotacje, pożyczki, rzecznictwo?

Inne kwestie i problemy społeczne

Poniżej znajdują się dane dotyczące kwestii i problemów społecznych, które „uprawniają" do włączenia się w sektor ES, poprzez centra i kluby integracji społecznej (ustawowo) oraz przez inne podmioty, jak choćby organizacje pozarządowe.
Poniższe dane mają zobrazować skalę problemów możliwych do wsparcia poprzez ES.

Piecza zastępcza

- W 2018 roku **rodzinną pieczę zastępczą** opuściło 453 wychowanków pow. 18 roku życia, tj. o 26,9% więcej niż w 2017 r. Spośród nich 306 osób usamodzielniło się, w tym 262 założyło własne gospodarstwo domowe, a 20 powróciło do rodziny naturalnej lub krewnych.
- Wśród 228 pełnoletnich wychowanków, którzy w ciągu 2018 r. opuścili **placówki**, 111 założyło własne gospodarstwo domowe, a 97 powróciło do rodziny naturalnej.

Bezdomność

Dane dotyczące woj. mazowieckiego *(na podstawie Ogólnopolskiego badania liczby osób bezdomnych w nocy z dnia 13 na 14 lutego 2019 r.)*

- **4278** - liczba osób bezdomnych zdiagnozowana
- **1206** - liczba osób bezdomnych, którym w 2018 r. pobyt w placówkach noclegowych został opłacony przez gminę/powiat
- **1169** - liczba osób bezdomnych objętych kontraktem socjalnym w roku
- **240** - liczba osób bezdomnych objętych indywidualnym program em wychodzenia z bezdomności w roku 2018
- **215** - liczba osób bezdomnych, które się usamodzielniły w roku 2018
- **142** - liczba osób bezdomnych, które podjęły zatrudnienie, w tym zatrudnienie w spierane w roku 2018
- **22** - liczba osób bezdomnych, które się usamodzielniły i opuściły w 2018 r. domy dla m atek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży lub specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie
- **18** - liczba osób bezdomnym, którym gmina/powiat przyznały świadczenie w formie wsparcia w mieszkaniu chronionym w 2018 r.

Uzależnienia

Powody przyznania pomocy na Mazowszu w 2018 roku.

Wyszczególnienie liczba rodzin	ogółem liczba rodzin	w tym na wsi liczba osób w rodzinach	liczba osób w rodzinach
Alkoholizm	7 888	2 936	14 705
Narkomania	714	65	1 046

Liczba rodzin wg. powodów przyznania pomocy na Mazowszu w latach 2010-2018

Liczba rodzin	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Alkoholizm	12 102	11 508	11 225	11 108	10 685	10 086	9 315	8 830	7 888
Narkomania	676	602	633	657	727	752	741	738	714

Zakład karny

Powody przyznania pomocy na Mazowszu w 2018 roku.

Wyszczególnienie liczba rodzin	ogółem liczba rodzin	w tym na wsi liczba osób w rodzinach	liczba osób w rodzinach
Trudność w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	1 276	385	1 827

Liczba rodzin wg. powodów przyznania pomocy na Mazowszu w latach 2010-2018

Liczba rodzin	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Trudność w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	2 260	2 086	2 146	2 310	2 029	1 877	1 640	1 408	1 276

Uchodźcy

Powody przyznania pomocy na Mazowszu w 2018 roku.

Wyszczególnienie liczba rodzin	ogółem liczba rodzin	w tym na wsi liczba osób w rodzinach	liczba osób w rodzinach
Trudność w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy	415	18	1 145

Liczba rodzin wg. powodów przyznania pomocy na Mazowszu w latach 2010-2018

Liczba rodzin	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Trudność w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy	727	354	267	286	370	452	352	358	415

Pomoc społeczna – dane ogólne

OPIS I GŁÓWNE WNIOSKI:
Zmniejsza się liczba osób korzystających z pomocy i wsparcia ośrodków pomocy społecznej oraz powiatowych centrów pomocy rodzinie.

Pomoc i wsparcie w ośrodkach pomocy społecznej, miejskich ośrodkach pomocy społecznej lub powiatowych centrach pomocy rodzinie w 2018 roku w gminach i powiatach województwa mazowieckiego **uzyskało 299 755 osób, co stanowiło 5,55% wszystkich mieszkańców województwa**. W 2018 roku liczba osób objętych pomocą społeczną w porównaniu do 2015 roku zmniejszyła się o 11,72%, a w stosunku do 2012 roku o 13,13%.

DO ROZWAŻENIA:
1. Scenariusze dotyczące ES w sytuacji różnych zmian wśród osób ubogich – utrzymanie wsparcia socjalnego na obecnym poziomie czy konieczność redukcji wydatków.
2. Czy liczba osób korzystających z pomocy społecznej wpływa na liczbę chętnych do pracy w PES?

Mapa 5. Stosunek liczby osób korzystających z pomocy i wsparcia do liczby mieszkańców w gminach województwa mazowieckiego w 2018 roku.

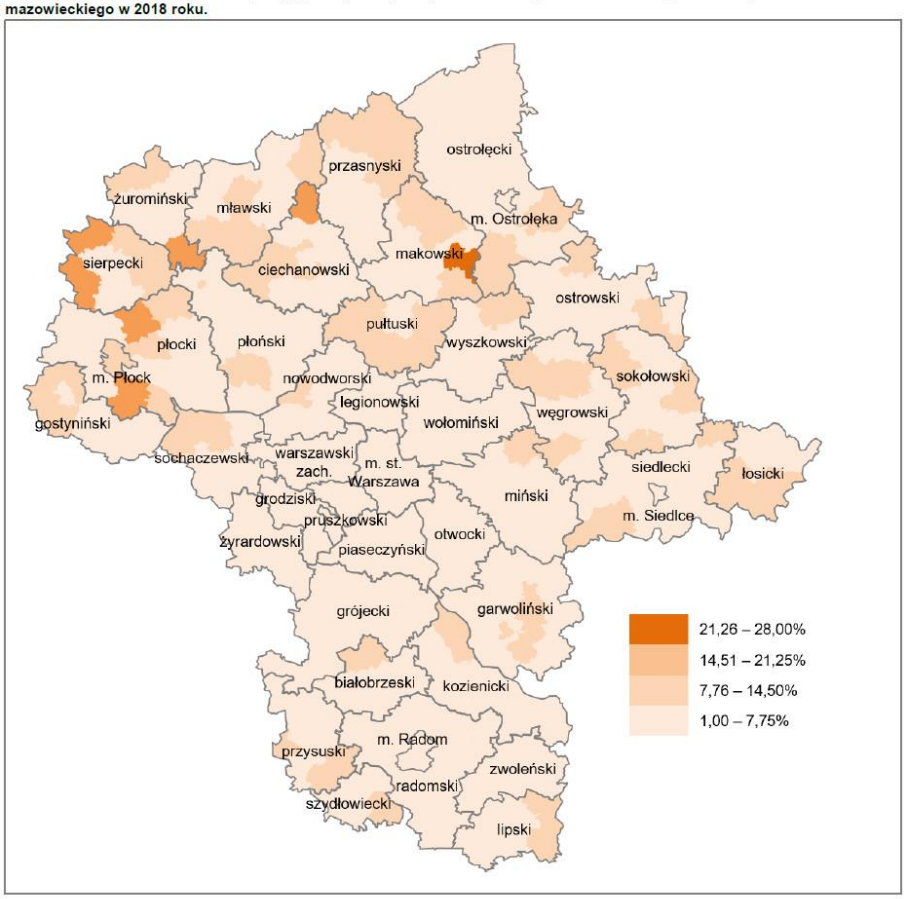

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej za 2018 rok.

Wykres 2. Osoby, które uzyskały pomoc i wsparcie bez względu na rodzaj, formę, liczbę świadczeń i źródło finansowania na Mazowszu w latach 2012, 2015 i 2018.

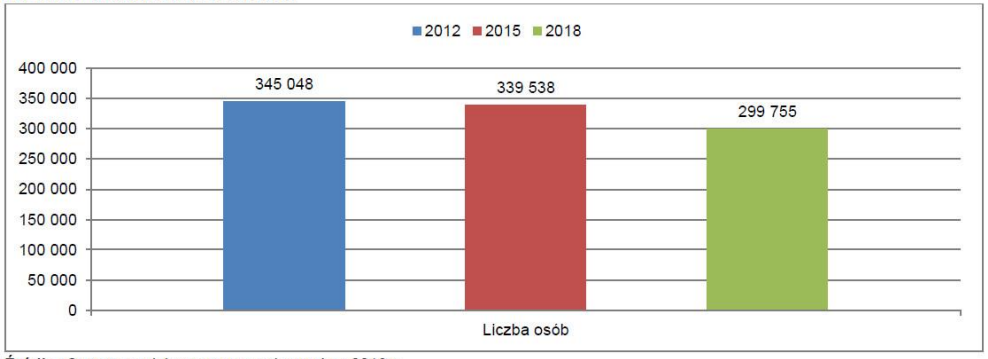

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej za 2018 r.

Wykres 3. Szacunkowa liczba rodzin objętych pomocą społeczną wg powodów (o liczbie rodzin powyżej 10 tys.) w gminach województwa mazowieckiego w latach 2010-2018.

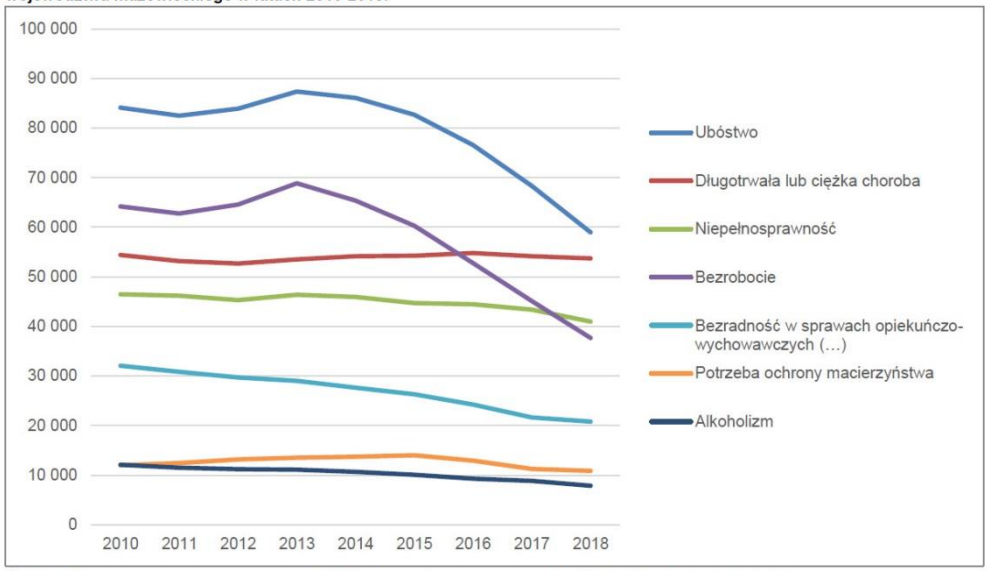

Źródło: Dane wygenerowane w systemie CeSAR na podstawie sprawozdań MRPiPS-03R za lata 2010-2018.

Inne wątki związane z kapitałem ludzkim ES

- Kapitał społeczny
- Demografia

III.

DOKUMENTY STRATEGICZNE I ICH GŁÓWNE KIERUNKI

Dokumenty rządowe / ogólnopolskie	Dokumenty Samorządu Województwa Mazowieckiego	Dokumenty MCPS	Inne dokumenty
Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej	Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 roku. Innowacyjne Mazowsze.	Strategia polityki społecznej na lata 2014-2020	Wytyczne CT9 Opracowania SIRES
Wojewódzki program przeciwdziałania przemocy w rodzinie na lata 2017-**2020**	Wojewódzki program oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami na lata 2018-2022	Wojewódzki program wyrównywania szans osób niepełnosprawnych i przeciwdziałania ich wykluczeniu społecznemu na lata 2017-2021	Wojewódzki program wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na lata 2015-**2020**
Wojewódzki program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych na lata 2016-**2020**	Wojewódzki program przeciwdziałania narkomanii na lata 2017-**2020**	Wojewódzki Program Polityki Senioralnej na lata 2019-2021	Plan Rozwoju Ekonomii Społecznej na Mazowszu na lata 2013-**2020**.

KPRES 2023

Obok znajduje się zbiór celów, obszarów i priorytetów z KPRES do 2023 roku.
Jest to także inspiracja dla mazowieckiego planu w zakresie propozycji celów i priorytetów wpisujących się w diagnozę.

CEL STRATEGICZNY DŁUGOFALOWY: Ekonomia społeczna i solidarna stanie się istotnym instrumentem aktywnej polityki społecznej, wsparcia rozwoju społecznego oraz lokalnego.

CEL GŁÓWNY: Do roku 2023 podmioty ekonomii społecznej i solidarnej będą ważnym elementem aktywizacji i integracji społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz dostarczycielami usług użyteczności publicznej.

CELE SZCZEGÓŁOWE	Wspieranie trwałego partnerstwa podmiotów ekonomii społecznej i solidarnej z samorządem terytorialnym w realizacji usług społecznych użyteczności publicznej oraz zadań publicznych w zakresie rozwoju lokalnego.	Zwiększenie liczby wysokiej jakości miejsc pracy w przedsiębiorstwach społecznych, dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.	Zwiększenie konkurencyjności podmiotów ekonomii społecznej i solidarnej na rynku.	Upowszechnienie pozytywnych postaw wobec ekonomii społecznej i solidarnej.
OBSZARY, PRIORYTETY	Obszar I Solidarna wspólnota lokalna	Obszar II Solidarny rynek pracy	Obszar III Konkurencyjna przedsiębiorczość społeczna	Obszar IV Solidarne społeczeństwo
	Priorytet 1. Rozwój usług społecznych użyteczności publicznej oraz zadań publicznych w zakresie rozwoju lokalnego.	Priorytet 1. Wspieranie reintegracji społecznej i zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w jednostkach reintegracyjnych.	Priorytet 1. Zwiększanie konkurencyjności podmiotów ekonomii społecznej i solidarnej.	Priorytet 1. Kształtowanie pozytywnych postaw wobec ekonomii społecznej i solidarnej wśród młodzieży.
	Priorytet 2. Włączenie podmiotów ekonomii społecznej i solidarnej w procesy rewitalizacji.	Priorytet 2. Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych oraz osób starszych w podmiotach ekonomii społecznej i solidarnej.	Priorytet 2. Wsparcie w rozwoju profesjonalizacji i współdziałania PES oraz współpracy międzysektorowej.	Priorytet 2. Budowa marki ekonomii społecznej i solidarnej.
		Priorytet 3. Tworzenie miejsc pracy dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w przedsiębiorstwach społecznych.		

KPRES 2023

Obok znajduje się zbiór rezultatów i wskaźników z KPRES do 2023 roku.
Jest to także inspiracja dla mazowieckiego planu w zakresie wytyczania działań, rezultatów i wskaźników wynikających z opracowanej diagnozy.

REZULTATY	Wzrost udziału środków z budżetów JST, przeznaczanych na zlecanie *świadczenia* usług społecznych użyteczności publicznej i realizacji zadań publicznych w zakresie rozwoju lokalnego, podmiotom ekonomii społecznej i solidarnej.	Zwiększenie zatrudnienia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym na wysokiej jakości miejscach pracy w przedsiębiorstwach społecznych.	Zwiększenie liczby podmiotów ekonomii społecznej i solidarnej prowadzących działalność gospodarczą lub odpłatną działalność pożytku publicznego.	Zwiększenie członkostwa osób młodych (16–34 lata) w podmiotach ekonomii społecznej i solidarnej.
WSKAŹNIKI	W roku 2023 JST przeznaczać będą co najmniej 2% budżetu na zlecanie świadczenia usług społecznych użyteczności publicznej i realizacji zadań publicznych w zakresie rozwoju lokalnego podmiotom ekonomii społecznej i solidarnej.	Do 2023 r. powstanie 35 tys. nowych, wysokiej jakości miejsc pracy w przedsiębiorstwach społecznych dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.	Do 2023 r. liczba podmiotów ekonomii społecznej i solidarnej prowadzących działalność gospodarczą lub odpłatną działalność pożytku publicznego zwiększy się co najmniej o 5 tys.	Do 2023 r. członkostwo osób młodych (16–34 lata) w podmiotach ekonomii społecznej i solidarnej zwiększy się do 28%.

REZULTAT CELU GŁÓWNEGO: Zwiększenie zasięgu oddziaływania ekonomii społecznej i solidarnej.

WSKAŹNIK REZULTATU GŁÓWNEGO: Do 2023 r. wzrośnie do 40% liczba osób podejmujących pracę po zakończeniu uczestnictwa w jednostkach reintegracyjnych, członkostwo osób młodych w podmiotach ekonomii społecznej i solidarnej wzrośnie o 50 tys. oraz powstanie 75 tys. nowych miejsc pracy w PES.

DO ROZWAŻENIA:

1. Spójność celów i priorytetów pomiędzy KPRES 20203 a mazowieckim Planem Rozwoju Ekonomii Społecznej na Mazowszu na lata 2021-2030?
2. Spójność rezultatów i wskaźników pomiędzy KPRES 20203 a mazowieckim Planem Rozwoju Ekonomii Społecznej na Mazowszu na lata 2021-2030?
3. Kierunek interwencji w mazowieckiej ES.
4. KPRES obowiązuje do 2023 roku. Nowy Plan ma obowiązywać do 2030 roku. Konieczność weryfikacji i ewentualnej aktualizacji.

KPRES 2023

System realizacji KPRES

1) Minister jako koordynator

2) Samorząd województwa

KPRES do 2023 - str. 59-62

Do zadań samorządu województwa w zakresie wspierania rozwoju ekonomii społecznej i solidarnej należy w szczególności:

- **przygotowanie, realizacja i monitorowanie Regionalnego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej**, przyjmowanego przez zarząd województwa, uwzględniającego regionalną specyfikę i uwarunkowania, a także kierunki rozwoju ekonomii społecznej wyznaczone na szczeblu krajowym;
- uczestnictwo w **konsultowaniu programów oraz innych dokumentów w zakresie ekonomii społecznej i solidarnej**, służące realizacji umowy partnerstwa;
- **koordynowanie rozwoju usług społecznych użyteczności publicznej w województwie**;
- **wspieranie partnerskiej współpracy gminnych i powiatowych jednostek samorządu terytorialnego z podmiotami ekonomii społecznej i solidarnej**, zwłaszcza w zakresie wspólnego programowania, realizacji i monitorowania lokalnej polityki rozwoju społecznego;
- **opiniowanie, monitorowanie i ewaluacja jakości usług wsparcia** dla podmiotów ekonomii społecznej i solidarnej, świadczonych przez **Ośrodki Wsparcia Ekonomii Społecznej**.

3) Kluczowe sfery rozwojowe przedsiębiorstw społecznych

4) Indykatywny Plan Finansowy

KPRES 2023

Regionalny Program Rozwoju Ekonomii Społecznej powinien zawierać w szczególności zadania samorządu w zakresie:

- określania podstawowych kierunków rozwoju sektora ekonomii społecznej – preferowanych we wsparciu finansowym – w zakresie aktywizacji, reintegracji społecznej i zawodowej, integracji społecznej oraz dostępnych usług społecznych użyteczności publicznej. Kierunki te powinny wynikać ze zdiagnozowanych w województwie potrzeb, należących do kluczowych sfer rozwojowych. Preferencje mogą polegać na upowszechnianiu określonych rodzajów działalności (promocja, edukacja), preferowaniu tworzenia podmiotów działających w określonych sferach (np. przez kryteria dostępu i kryteria strategiczne w programach operacyjnych finansowanych ze środków europejskich, kryteria strategiczne w dostępie do środków krajowych Funduszu Pracy i PFRON), zachęcaniu samorządów powiatowych i gminnych (tworzenie lokalnych map potrzeb w dziedzinie usług użyteczności publicznej, partnerstwa lokalne PES z samorządami);
- zaprojektowania i wdrożenia mechanizmów współpracy samorządu województwa z samorządami powiatów i gmin w zakresie programowania rozwoju społecznego, w szczególności przez wsparcie w opracowywaniu i realizacji lokalnych programów rozwoju społecznego, a także rozwoju ekonomii społecznej;
- stworzenia i udoskonalania sieci usług wsparcia dla podmiotów ekonomii społecznej i solidarnej, a w szczególności przedsiębiorstw społecznych, funkcjonującej w każdym województwie;
- instytucjonalizacji zarządzania rozwojem ekonomii społecznej przez zapewnienie funkcjonowania Regionalnego Komitetu Rozwoju Ekonomii Społecznej, a także tworzenia stabilnych ram współpracy i dialogu m.in. dla podmiotów ekonomii społecznej, przedstawicieli administracji publicznej, w tym także samorządów lokalnych, sektora prywatnego i ekspertów;
- określenia zasad i form współpracy na rzecz ekonomii społecznej między różnego rodzaju instytucjami, które mogą mieć wpływ na jej rozwój w regionie, m.in. ROPS, WUP, a instytucjami zarządzającymi i wdrażającymi programy finansowane ze środków europejskich;
- opracowania koncepcji promocji idei ekonomii społecznej w województwie przez system edukacji formalnej i nieformalnej dla dzieci i młodzieży oraz system edukacji formalnej i pozaformalnej dla dorosłych.

KPRES 2023

W KPRES do 2023 opracowano zbiór kluczowych sfer rozwoju przedsiębiorstw społecznych.
Jest to materiał do dalszej analizy. Część działań jest związana z systemowi zmianami na poziomie rządowym, część z nich jest możliwa do testowania i wdrażania na poziomie lokalnym.

KLUCZOWE SFERY ROZWOJOWE PRZEDSIĘBIORSTW SPOŁECZNYCH

Ważnym elementem proponowanych kierunków rozwoju ekonomii społecznej i solidarnej jest włączenie się w działania związane z programami o charakterze rozwojowym, wpisujące się w modernizację służb społecznych i zatrudnienia, politykę zrównoważonego rozwoju oraz rozwoju regionalnego i lokalnego. Kierunki rozwoju przedsiębiorstw społecznych wspierane będą za pomocą kryteriów dostępu, kryteriów strategicznych i innych preferencji określonych przez właściwe władze regionalne i lokalne, zgodnie z potrzebami danego środowiska i dokumentami strategicznymi określającymi dziedziny szczególnie istotne dla danej wspólnoty samorządowej.

1) **Wspieranie działań na rzecz zrównoważonego rozwoju**, m.in. przez:
   1) rozwój podmiotów ekonomii społecznej i solidarnej promujących system edukacji ekologicznej obywateli, w tym prawo do informacji o stanie środowiska i zagrożeniach, jak również system edukacji związanej z działaniami kryzysowymi;
   2) rozwój przedsiębiorczości społecznej w obszarze selektywnego zbierania odpadów, recyklingu oraz innych usług związanych z utrzymaniem czystości i porządku w gminach, a także w zakresie melioracji wodnych, usług leśnych oraz odnawialnych źródeł energii;
   3) poszukiwanie możliwości wspierania projektów w zakresie rolnictwa społecznego (rolnictwa zaangażowanego społecznie, będącego innowacyjnym podejściem łączącym dwie koncepcje: rolnictwa wielofunkcyjnego i usług społecznych lub opieki zdrowotnej na poziomie lokalnym, w ramach którego proces produkcji rolnej przyczynia się do reintegracji społecznej oraz rehabilitacji społecznej i zawodowej osób o szczególnych potrzebach. Działania te poprawiają stan zdrowia i włączenie społeczne tych osób, a także ułatwiają uczenie się, podnoszą samoocenę i tym samym sprzyjają uczestnictwu w życiu społecznym.
2) **Wspieranie działań na rzecz rozwoju społeczności lokalnej, tożsamości i edukacji kulturowej**, m.in. przez:
   1) kreowanie rozwiązań prawnych oraz finansowanie projektów rozwijających tworzenie miejsc pracy w przedsiębiorstwach społecznych w obszarze turystyki społecznej;
   2) tworzenie miejsc pracy w przedsiębiorstwach społecznych w obszarze budownictwa społecznego;
   3) finansowanie realizacji działań w obszarze lokalnych projektów kulturalnych, łączących tworzenie trwałych miejsc pracy z animacją społeczną wykorzystującą lokalny potencjał kulturowy.
3) **Wspieranie działań na rzecz solidarności pokoleń**, m.in. przez:
   1) wspieranie zakładania i prowadzenia przedsiębiorstw społecznych przez pracowników w wieku przedemerytalnym jako narzędzie przedłużania aktywności zawodowej oraz wspieranie zatrudnienia pracowników 50+ w przedsiębiorstwach społecznych, wykorzystującego ich doświadczenie i kompetencje zawodowe;
   2) wykorzystanie przedsiębiorczości społecznej w procesach outplacementu i adaptacji zawodowej oraz tworzenie przedsiębiorstw społecznych w związku z procesami restrukturyzacyjnymi, w szczególności dla pracowników 50+;
   3) rozwój podmiotów ekonomii społecznej i solidarnej wspierających politykę rodzinną: żłobki, kluby dziecięce i dzienni opiekunowie, inne formy wychowania przedszkolnego, świetlice i szkoły, wypoczynek letni i zimowy, opieka nad osobami zależnymi, placówki wsparcia dziennego, grupy rówieśnicze – nie tylko jako podmioty o charakterze opiekuńczym i edukacyjnym, ale również integrującym społeczność lokalną;
   4) wspieranie podmiotów ekonomii społecznej i solidarnej adresujących swoje działania gospodarcze do starszych konsumentów, realizujących ich oczekiwania i potrzeby w zakresie m.in. usług społecznych, edukacyjnych i organizacji czasu wolnego, turystyki młodzieżowej i senioralnej, a także wspierających ich w utrzymaniu aktywności społecznej i zawodowej oraz dobrego stanu zdrowia (tworzenie warunków do rozwoju tzw. srebrnej gospodarki).
4) **Wspieranie rozwoju usług aktywnej integracji,** m.in. przez:
   1) włączenie problematyki ekonomii społecznej i przedsiębiorczości społecznej do minimum programowego systemu kształcenia pracowników instytucji pomocy i integracji społecznej, w tym przeprowadzenie próby uzyskiwania specjalizacji pracowników socjalnych z zakresu ekonomii społecznej;
   2) przygotowanie, wdrożenie i wspieranie funkcjonowania systemu zatrudnienia monitorowanego (połączonego z programem społecznym) w przedsiębiorstwach społecznych dla osób wykluczonych bądź zagrożonych wykluczeniem społecznym jako elementu ścieżki integracji i reintegracji społecznej;
   3) wdrożenie systemowych działań ukierunkowanych na rozwój przedsiębiorstw społecznych jako formy zatrudnienia dla osób wychodzących z zakładów aktywności zawodowej, warsztatów terapii zajęciowej, centrów integracji społecznej, a także placówek opiekuńczo- -wychowawczych i innych instytucji i form pieczy zastępczej.

KPRES 2023

Wskaźniki dla ROPS

OBSZAR II SOLIDARNY RYNEK PRACY –
Do 2023 r. powstanie 35 tys. nowych, wysokiej jakości miejsc pracy w przedsiębiorstwach społecznych dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Nazwa wskaźnika	Realizator	Wartość z 2016 r.	Wartość docelowa (2023):
Liczba aktywnych przedsiębiorstw społecznych	ROPS	0	1,6 tys.

Wytyczne w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020

Wyciąg zadań dotyczących ROPS i regionalnych komitetów rozwoju ES

- 8) Wsparcie finansowe na utworzenie miejsca pracy jest przyznawane na podstawie biznesplanu. R**egulamin udzielania wsparcia finansowego na utworzenie miejsca pracy, opracowanych we współpracy z ROPS**.
- 28) **IZ RPO w porozumieniu z ROPS -** projektu minimalny wymagany poziom wskaźników w projektach
- 31) IZ RPO zapewnia, że jest preferowane tworzenie miejsc pracy i PS w kluczowych sferach rozwojowych wskazanych w KPRES, tj. zrównoważony rozwój, solidarność pokoleń, polityka rodzinna, turystyka społeczna, budownictwo społeczne, lokalne produkty kulturowe oraz w kierunkach rozwoju określonych w strategii rozwoju województwa i w regionalnym programie rozwoju ekonomii społecznej. **Zakres preferowanych sfer rozwojowych oraz sposób ich premiowania uzgadniany jest przez IZ RPO z Regionalnym Komitetem Rozwoju Ekonomii Społecznej oraz realizatorami OWES najpóźniej 2 miesiące po rozpoczęciu projektu**.
- 34) **IZ RPO zapewnia, że OWES współpracują z regionalnym koordynatorem rozwoju ekonomii społecznej (ROPS), z którym wspólnie ustalają plan i zasady współpracy oraz realizacji wspólnych inicjatyw**. **Podział ról powinien wynikać z regionalnego programu rozwoju ekonomii społecznej lub innego dokumentu zawierającego uzgodnienia ROPS i OWES, a w przypadku braku stosownego zapisu powinien być uzgodniony przez Regionalny Komitet Rozwoju Ekonomii Społecznej.**
- 35) IZ RPO zapewnia, że w ramach działań koordynacyjnych dotyczących ekonomii społecznej mogą być realizowane jedynie następujące działania:
  - …
  - **zapewnienie funkcjonowania Regionalnego Komitetu Rozwoju Ekonomii Społecznej, o którym mowa w KPRES, i organizowanie jego prac oraz tworzenie możliwości współpracy kluczowych interesariuszy w zakresie kreowania rozwoju ekonomii społecznej w regionie;**
  - … .
- W załączniku nr 3 opisano udział ROPS w procedurze weryfikacji statusu PS.

SPÓJNA INTEGRACJA REGIONALNA EKONOMII SPOŁECZNEJ

Ekonomia społeczna w przyszłej perspektywie finansowej podsumowanie konsultacji i wnioski

Cezary Miżejewski
Ogólnopolski Związek Rewizyjny Spółdzielni Socjalnych

Warszawa, 26.11.2019

Fundusze Europejskie Wiedza Edukacja Rozwój

Unia Europejska Europejski Fundusz Społeczny

Działania koordynacyjne ROPS

Wyznaczanie celów, czyli strategicznej wizji na poziomie regionów

Animowanie współpracy, koordynacja działań lokalnych partnerów

Ułatwianie dostępu do kompetencji i wiedzy (zapewnianie dostępu do informacji i centrum rozwoju kompetencji), ROPS:

- prowadzi analizę potrzeb szkoleniowych,
- dostarcza informacji na temat możliwości podnoszenia kompetencji,
- organizuje lub dostarcza szkolenia i doradztwo dla instytucji lokalnych, zgodnie z potrzebami,
- animuje sieciowanie tych instytucji, wspierając wymianę wiedzy, doświadczeń, informacji,
- monitoruje i ocenia działania służące podnoszeniu kompetencji.

Inicjowanie nowych rozwiązań (pilotażowych, innowacyjnych), likwidowanie białych plam", uzupełnianie

Generowanie i dzielenie się wiedzą (monitorowanie i ewaluacja, ale też dzielenie się tą wiedzą i jej wykorzystania w planowaniu i realizacji działań)

Działania te określamy jako wariant minimum do osiągnięcia wspólnej roli ROPS na poziomie wojewódzkim.

Koordynacja na poziomie regionalnym

Dotyczy 3 kluczowych obszarów polityki społecznej:

- aktywnej integracji,
- usługach społecznych,
- ekonomii społecznej.

Ekonomia społeczna

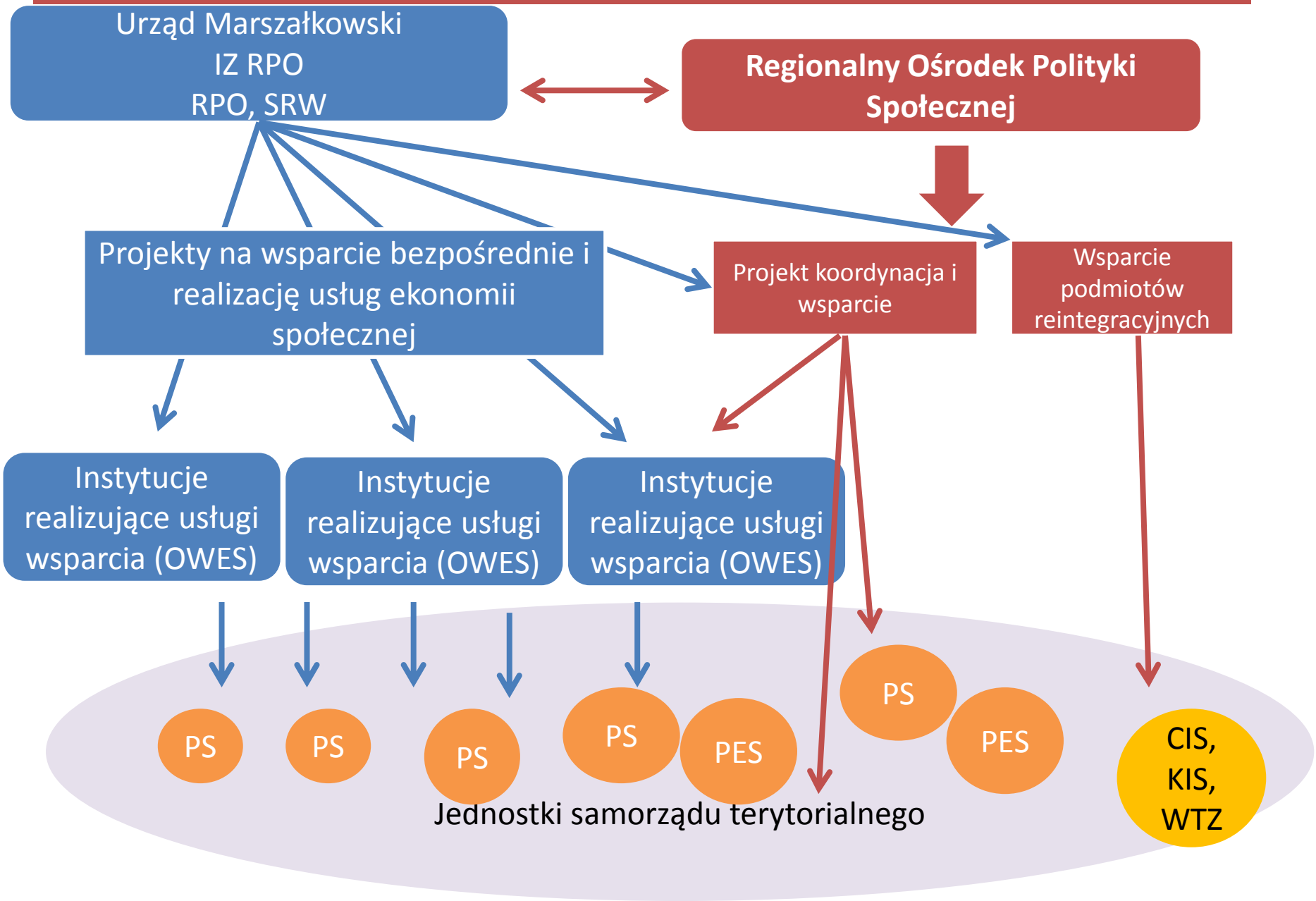

Aktywna integracja

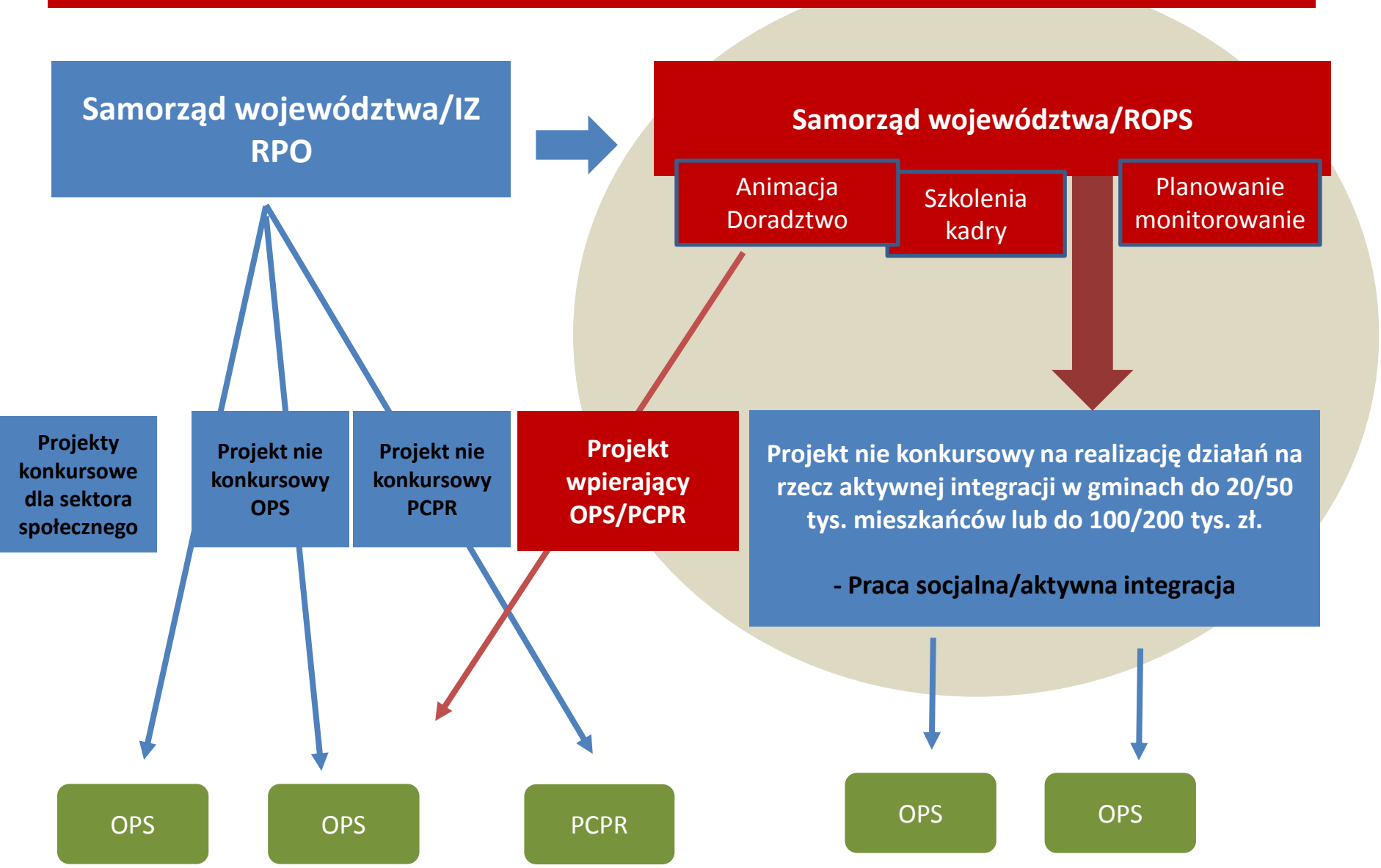

Usługi społeczne

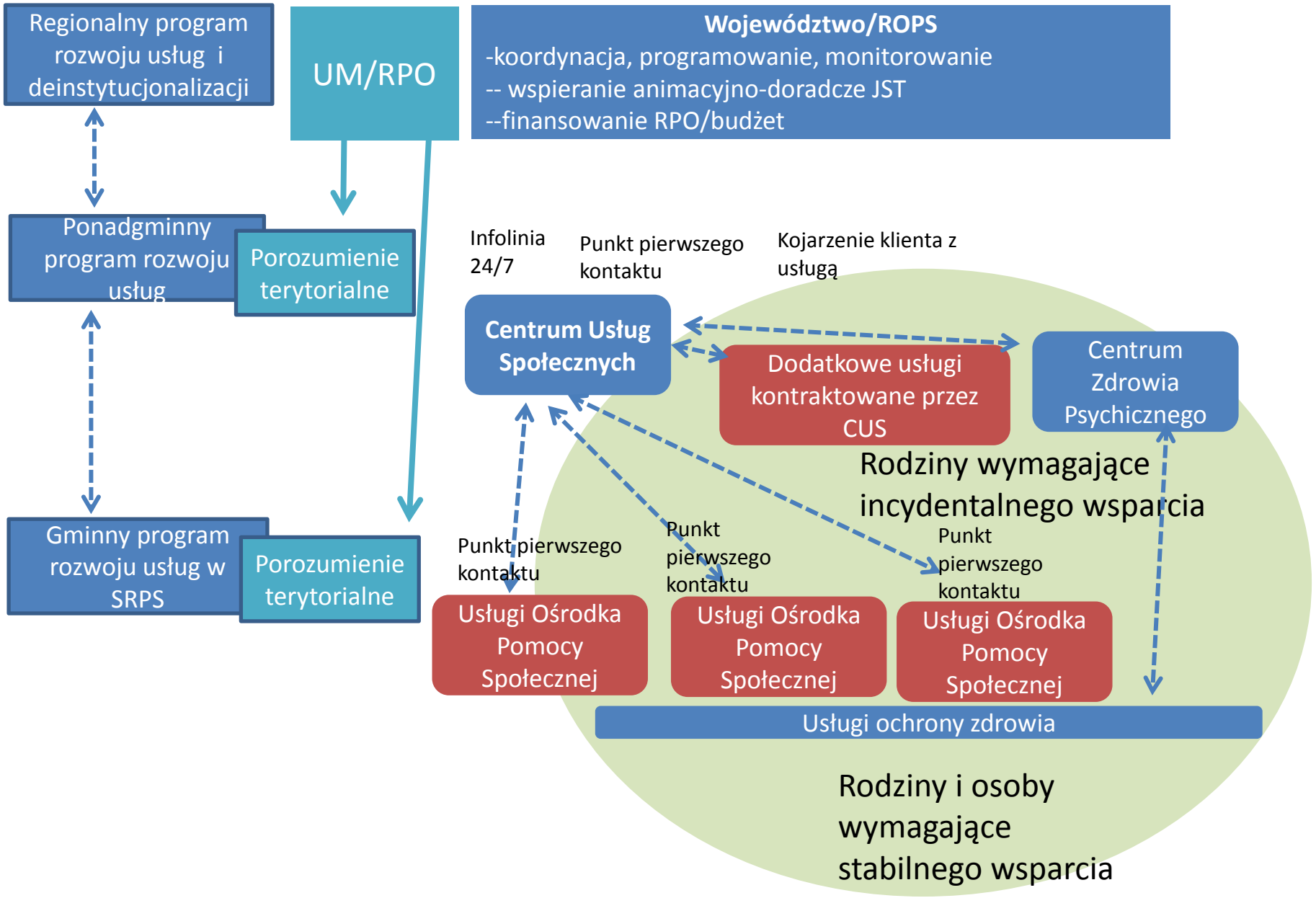

Problemy ES

Promocja ES	**Podmioty rynkowe (NGO, Spn. S., Sp. I., Sp. Pr., Sp. non profit, ZPCh)**	**Podmioty reintegracyjne (CIS, KIS, WTZ, ZAZ)**
Wsparcie ES – JST, OWES, PFRON, UP	**Edukacja i informacja**	**Współpraca z otoczeniem i rzecznictwo (biznes, uczelnie, szkoły itp.)**

Problemy

Promocja ES	**Podmioty rynkowe (NGO, Spn. S., Sp. I., Sp. Pr., Sp. non profit, ZPCh)**	**Podmioty reintegracyjne (CIS, KIS, WTZ, ZAZ)**
Wsparcie ES – JST, OWES, PFRON, UP	**Edukacja i informacja**	**Współpraca z otoczeniem i rzecznictwo (biznes, uczelnie, szkoły itp.)**

Przyczyny i skutki

- Dotarcie do beneficjentów – często internet oraz media społecznościowe nie są skuteczne. Informowanie nowymi kanałami, np., poprzez ogłoszenia parafialne, zobligowanie OPS i PUP do kierowania klientów do lokalnego CIS czy szerzej do PES.
- Niska rozpoznawalność ES.
- Brak lub niewielki stopień edukacji dzieci i młodzieży w tematach związanych z reintegracją i ekonomią społeczną.
- Brak systemowej promocji ES wśród instytucji publicznych. Najpierw edukacja i promocja ES wśród oraz podmiotów, które statutowo zajmują się integracją zawodową, społeczną, leczniczą, tworzeniem miejsc pracy i świadczeniem różnego rodzaju usług użyteczności publicznej. Następnie przeszkolone osoby w tych instytucjach mogą promować ideę ES w lokalnych działaniach dla osób/klientów danej instytucji.
- Promocja na szeroką skalę wiąże się z bardzo dużymi nakładami finansowymi. Konieczność realizacji działań promocyjnych o mniejszych kosztach. [KP]
- Zarzuty zwykłego biznesu o promowanie konkurencji.

Problemy

Promocja ES	Podmioty rynkowe (NGO, Spn. S., Sp. I., Sp. Pr., Sp. non profit, ZPCh)	Podmioty reintegracyjne (CIS, KIS, WTZ, ZAZ)
Wsparcie ES – JST, OWES, PFRON, UP	Edukacja i informacja	Współpraca z otoczeniem i rzecznictwo (biznes, uczelnie, szkoły itp.)

Przyczyny i skutki

- Brak ciągłości finansowej, brak klientów zapewniających stabilność finansową
- Brak wsparcia po roku i dłużej po założeniu
- Przepisy prawne - lustracja, likwidacja (komplikacja i kosztowość)
- JST nie widzą i nie "wspierają" lokalnych PES
- S. S. - duża liczba nieaktywnych podmiotów
- S. S. - bez wsparcia OWES nie powstają żadne podmioty
- W PS dominują NGO, klasyczna ES w mniejszości
- Brak chętnych do zakładania PES
- Niska atrakcyjność zarobków w porównaniu do szarej strefy / wsparcia socjalnego od państwa

Problemy

Promocja ES	Podmioty rynkowe (NGO, Spn. S., Sp. I., Sp. Pr., Sp. non profit, ZPCh)	Podmioty reintegracyjne (CIS, KIS, WTZ, ZAZ)
Wsparcie ES – JST, OWES, PFRON, UP	Edukacja i informacja	Współpraca z otoczeniem i rzecznictwo (biznes, uczelnie, szkoły itp.)

- Niska jakość usług reintegracji społeczno-zawodowej -
- Trudny dostęp do usług reintegracyjnych – brak współpracy międzyinstytucjonalnej, hermetyczność środowiska, uzależnienie od jednego źródła finansowania
- Słabe prawodawstwo – brak elastyczności, zawiłości prawne, niedoinwestowane kadry
- Niewystarczające środki na skuteczne działanie (CIS, WTZ)
- Długie kolejki - potrzeba kolejnych podmiotów (WTZ, ZAZ)
- Większy nacisk na reintegrację zawodową (WTZ)
- Unowocześnienie, podążanie za trendami (sprzęt, technologia) (CIS, WTZ, ZAZ)
- Przepisy prawne i ich elastyczność, np. sprzedaż produktów (WTZ)
- Brak chętnych do pracy (CIS)

Przyczyny i skutki

Problemy

Promocja ES	Podmioty rynkowe (NGO, Spn. S., Sp. I., Sp. Pr., Sp. non profit, ZPCh)	Podmioty reintegracyjne (CIS, KIS, WTZ, ZAZ)
Wsparcie ES – JST, OWES, PFRON, UP	Edukacja i informacja	Współpraca z otoczeniem i rzecznictwo (biznes, uczelnie, szkoły itp.)

- Brak oferty wsparcia dla już istniejących PES
- Brak zróżnicowania i dostosowania wsparcia do sytuacji danej osoby (dwuetapowość) [konsultacje SIRES podniosły podział beneficjentów na 2 kategorie]
- Nierównomierność wsparcia JST / UP wynikający z różnego zainteresowania ES.
- Brak zainteresowania lokalnych JST, UP tematyką ES. Niechęć do angażowania się w PES, działające w poprzednich ugrupowaniach politycznych.
- Rozwój ES (S.S., NGO) zależny w większości od środków UE. Bez wsparcia dotacyjnego i pomostowego niskie zainteresowanie tworzenia PES .
- Brak chęci mieszkańców gminy do założenia spółdzielni socjalnej, bierność mieszkańców.
- Zniechęcanie się partnerów do działań lokalnych.
- Za mało środków na inicjatywy lokalne oraz działania na rzecz ekonomii społecznej.
- Czynnik ekonomiczny oraz wysokie ryzyko braku efektów podejmowanych działań w zakresie ekonomii społecznej z uwagi na ściśle określoną grupę beneficjentów (osoby zagrożone wykluczeniem społecznym, przyzwyczajenie do bycia „klientem” pomocy społecznej).
- Niska świadomość przedsiębiorców na temat zatrudniania osób z niepełnosprawnościami i długotrwale bezrobotnych, szczególnie w powiatach o charakterze typowo rolniczym, co utrudnia powoływanie nowych PES.
- Klienci PUP nie wykazywali zainteresowania ekonomią społeczną.
- Słaba znajomość ekonomii społecznej przez samorządy i instytucje samorządowe oraz umiarkowane zainteresowanie tą problematyką.
- Niewystarczająca liczba materiałów informacyjnych (ulotki, katalogi, przewodniki), umożliwiająca ich dystrybucję na imprezach targowych.
- Brak wsparcia doradczego w obszarze ES oraz brak szeroko zorganizowanej promocji.

Przyczyny i skutki

Problemy

Promocja ES	Podmioty rynkowe (NGO, Spn. S., Sp. I., Sp. Pr., Sp. non profit, ZPCh)	Podmioty reintegracyjne (CIS, KIS, WTZ, ZAZ)
Wsparcie ES – JST, OWES, PFRON, UP	Edukacja i informacja	Współpraca z otoczeniem i rzecznictwo (biznes, uczelnie, szkoły itp.)

Przyczyny i skutki

- Dotarcie z wiedzą i edukacją do szerokiej grupy interesariuszy (sędziów, kuratorów, członków gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, służb mundurowych (policja, straż pożarna, straż miejska), OPSów, PUP, PCPR, gmin itd.). Osoby z różnych służb powinny znać PES, jako jedne z elementów wspierania osób z problemami społecznymi.
- Brak ES w programach edukacyjnych w szkołach.
- Brak ogólnych informacji o PES działających lokalnie – zakładki o ES na stronach JST.

Problemy

Promocja ES	Podmioty rynkowe (NGO, Spn. S., Sp. I., Sp. Pr., Sp. non profit, ZPCh)	Podmioty reintegracyjne (CIS, KIS, WTZ, ZAZ)
Wsparcie ES – JST, OWES, PFRON, UP	Edukacja i informacja	Współpraca z otoczeniem i rzecznictwo (biznes, uczelnie, szkoły itp.)

Przyczyny i skutki

- Brak badań nt. rodzaju usług, które mogłyby prowadzić i w nich rozwijać się PES. Badania powinny być prowadzone wspólnie z przedstawicielami JST i lokalnego biznesu, tak aby ES wypełniła lukę w niszowych dziedzinach.
- Trudności w ściągnięciu biznesu do działań lokalnych (uwaga z UP, Monitoring Planu… 2018 r.).
- Niechęć biznesu do PES – PES mają wsparcie i preferencje a „czysty” biznes musi radzić sobie samemu [KP].

IV.
PODZIAŁ NA GRUPY

CELE > DZIAŁANIA > WSKAŹNIKI

Promocja ES	Podmioty rynkowe (NGO, Spn. S., Sp. I., Sp. Pr., Sp. non profit, ZPCh)	Podmioty reintegracyjne (CIS, KIS, WTZ, ZAZ)
Wsparcie ES – JST, OWES, PFRON, UP	Edukacja i informacja	Współpraca z otoczeniem i rzecznictwo (biznes, uczelnie, szkoły itp.)

Praca domowa

Świat realny

- 5 działań na rzecz ES

Świat marzeń

- 5 działań na rzecz ES

CIĄG DALSZY NASTĄPI ….